

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013. Prezenta traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă în niciun fel Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul acestui document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

MAREA CAMERĂ

CAUZA VON HANNOVER împotriva GERMANIEI (nr. 2)
(Cererile nr. 40660/08 și 60641/08)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

7 februarie 2012

Această hotărâre este definitivă. Ea poate suferi modificări de formă.

În cauza Von Hannover împotriva Germaniei (nr. 2),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, reunită în complet de Mare Cameră, compus din :

Nicolas Bratza, *președinte*,

Jean-Paul Costa,

Françoise Tulkens,

Josep Casadevall,

Lech Garlicki,

Peer Lorenzen,

Karel Jungwiert,

Renate Jaeger,

David Thór Björgvinsson,

Ján Šikuta,

Mark Villiger,

Luis López Guerra,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Nona Tsotsoria,

Zdravka Kalaydjieva,

Mihai Poalelungi,

Kristina Pardalos, *judecători*,

și Michael O'Boyle, *grefier adjunct*,

După ce a deliberat în cameră de consiliu la 13 octombrie 2010 și la 7 decembrie 2011 ,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la această din urmă dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află două cereri (nr. 40660/08 și 60641/08) îndreptate împotriva Republicii Federale Germane, prin care o resortisantă monegască, prințesa Caroline von Hannover și un resortisant german, prințul Ernst August von Hannover („reclamanții”), au sesizat Curtea la 22 august și respectiv 15 decembrie 2008, în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale ("convenția").

2. Reclamanții consideră refuzul instanțelor germane de a interzice orice nouă publicare a unor fotografii a acestora drept o încălcare a dreptului lor la respectarea vieții private, garantat de articolul 8 din convenție.

3. Cererile au fost inițial atribuite Secției a cincea a Curții (articolul 52 § 1 din regulamentul Curții – „regulamentul”). La 13 noiembrie 2008, o Cameră a respectivei Secții a decis să aducă la cunoștința Guvernului german („Guvernul”) cererea nr. 40660/08. Așa cum prevede articolul 29 § 3 din convenție, în versiunea în vigoare la acea dată, Curtea a decis să se pronunțe în același timp asupra admisibilității și asupra fondului. La 8 ianuarie 2009, președintele Secției a cincea a hotărât să aducă la cunoștința Guvernului cauza nr. 60641/08. Așa cum prevede articolul 29 § 3 din convenție, în versiunea în vigoare la acea dată, el a decis de asemenea să se pronunțe în același timp asupra admisibilității și asupra fondului. La 24 noiembrie 2009, o Cameră a celei de-a cincea Secții a hotărât să reunească cele două cereri.

La 30 martie 2010, Camera, compusă din judecătorii Peer Lorenzen, *președinte*, Renate Jaeger, Karel Jungwiert, Rait Maruste, Mark Villiger, Mirjana Lazarova Trajkovska et Zdravka Kalaydjieva, precum și din Claudia Westerdiek, *grefieră de secție*, după ce a hotărât reunirea prezentelor cereri cu cererea *Axel Springer AG împotriva Germaniei* (nr. 39954/08), de asemenea comunicată de către cameră la 13 noiembrie 2008 și care privea interdicția impusă societății reclamante de a publica două reportaje privind arestarea și condamnarea penală a unui actor de televiziune, s-a desesizat în favoarea Marii Camere, niciuna din părți, consultate asupra acestui aspect, neopunându-se la această măsură (articolele 30 din convenție și 72 din regulament).

4. Compunerea Marii Camere a fost stabilită conform vechiului articol 27 §§ 2 și 3 din convenție (devenit articolul 26 §§ 4 și 5), precum și a articolului 24 din regulament. La 3 noiembrie 2011, mandatul de președinte al Curții al lui Jean-Paul Costa a luat sfârșit. Nicola Bratza i-a succedat în această calitate și a asumat, începând cu această dată, președinția Marii Camere în prezenta cauză (articolul 9 § 2 din regulament). Jean-Paul Costa a continuat să judece după expirarea mandatului său, în temeiul articolelor 23 § 3 din convenție și 24 § 4 din regulament. La ultimele deliberări, Lech Garlicki și Nona Tsotsoria, judecători supleanți, i-au înlocuit pe Rait Maruste și pe Christos Rozakis, indisponibili (articolul 24 § 3 din regulament).

5. Președintele Marii Camere a hotărât să mențină aplicarea articolului 29 § 3 din convenție și în fața Marii Camere, în vederea analizării concomitente a admisibilității și a fondului cererilor. El a hotărât de asemenea că se va proceda la examinarea simultană a prezentelor cereri cu cererea *Axel Springer AG împotriva Germaniei* (articolul 42 § 2 din regulament).

6. Atât reclamantii cât și Guvernul au depus observații scrise privind admisibilitatea și fondul cauzelor. Fiecare dintre părți a prezentat comentarii scrise la observațiile celeilalte.

7. Au fost de asemenea primite observații din partea Asociației Editorilor germani de reviste (*Verband Deutscher Zeitungsverleger*), a editurii care a publicat una din fotografiile litigioase, a societății Ehrlich & Sohn GmbH & Co. KG, a *Media Lawyers Association*, a *Media Legal Defence Initiative*, a *International Press Institute*, precum și de la *World Association of Newspapers and News Publishers*, părți pe care președintele le-a autorizat să intervină în cadrul procedurii scrise (articolele 36 § 2 din convenție și 44 § 2 din regulament). Părțile au avut posibilitatea să răspundă la aceste comentarii (articolul 44 § 5 din regulament).

8. După ce a fost în prealabil informat, la 17 noiembrie 2008, în legătură cu dreptul său de a prezenta observații, guvernul monegasc a anunțat Curtea că nu are în intenție să participe la procedură. Informat din nou în legătură cu acest drept, la 31 martie 2010, în urma deciziei camerei de a se desesiza în favoarea Marii Camere, guvernul monegasc nu și-a exprimat intenția de a participa la procedură.

9. La 13 octombrie 2010 a avut loc o ședință publică la Palatul drepturilor omului din Strasbourg (articolul 59 § 3 din regulament).

Au fost prezenți:

- *pentru Guvern*

Doamna A. WITTLING-VOGEL, de la Ministerul Federal al Justiției, *agentă*,

Domnul C. WALTER, profesor de drept public, *consilier*,

Doamna A. VON UNGERN-STERMBERG, asistentă,

Domnii R. SOMMERLATTE, de la Biroul federal pentru cultură și
A. MAATSCH, judecător la tribunalul regiunii din Hamburg, *consilieri*;

- *pentru reclamanți*

Domnii M. PRINZ, avocat la Hamburg,

M. LEHR, avocat la Hamburg,

Doamna S. LINGENS, avocată

consilieri,

consilieră.

Curtea a ascultat pledoariile domnilor Walter și Prinz.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

10. Reclamantii, fiica cea mare a celui care a fost prințul Rainier III de Monaco și soțul acesteia, sunt născuți în 1957 și respectiv în 1954 și locuiesc la Monaco.

A. Originea cauzelor

11. Încă de la începutul anilor 1990, reclamanta a încercat, deseori prin intermediul justiției, să interzică publicarea în presă a unor fotografii din viața sa privată.

12. Două serii de fotografii, publicate în 1993 și respectiv în 1997 în trei reviste germane și ilustrând reclamanta în compania actorului Vincent Lindon sau a soțului său, au făcut obiectul a trei serii de proceduri în fața instanțelor germane și, în particular, a unor hotărâri de principiu a Curții Federale de justiție din data de 19 decembrie 1995 și a Curții Constituționale federale din data de 15 decembrie 1999, prin intermediul cărora cererile reclamantei au fost respinse.

13. Aceste proceduri au făcut obiectul hotărârii din 24 iunie 2004, *Von Hannover împotriva Germaniei* (nr. 59320/00, CEDH 2004 – VI), în care Curtea a concluzionat că deciziile judiciare au adus atingere dreptului reclamantei la respectarea vieții sale private, drept garantat de articolul 8 din convenție.

14. În ceea ce privește raționamentul instanțelor interne, Curtea a constatat după cum urmează:

„72. Or, Curtea găsește dificil de urmat interpretarea instanțelor interne a articolului 23 § 1 din Legea privind drepturile de autor în domeniul artistic, care consistă în calificarea unei persoane ca fiind o personalitate „absolută” a istoriei contemporane. Implicând o protecție foarte limitată a vieții private și a dreptului la imagine, o astfel de calificare poate fi incidentă în cazul unor personalități din viața politică și care ocupă funcții oficiale. În același timp ea nu se poate justifica în cazul unei persoane „private”, cum este reclamanta, pentru care interesul din partea marelui public și a presei este fondat doar pe apartenența sa la o familie regală, fără ca aceasta să asume funcții oficiale.

În orice caz, în aceste condiții, o interpretare restrictivă a acestei legi pare să se impună în perspectiva Curții, pentru ca statul să-și îndeplinească obligația pozitivă de protejare a vieții private și a dreptului la imagine, prevăzută de convenție.

73. În fine, distincția operată între personalitățile „absolute” și personalitățile „relative” ale istoriei contemporane trebuie să fie clară și evidentă, pentru ca, într-un stat de drept, orice persoană să dispună de indicații precise în ceea ce privește comportamentul pe care trebuie să-l adopte; mai mult, aceasta trebuie să știe exact când și unde se găsește într-o arie protejată sau, în caz contrar, într-o arie în care trebuie să se aștepte la o ingerință din partea altora și mai ales din partea presei de senzație.

74. Curtea consideră așadar, că criteriile reținute în cauză de către instanțele interne nu au fost suficiente pentru a asigura o protecție efectivă a vieții private a reclamantei: în fapt, în calitate de personalitate „absolută” a istoriei contemporane, aceasta nu poate - în numele libertății presei și a interesului publicului - să se prevaleze de o protecție a vieții sale private decât dacă se găsește într-un loc izolat, la adăpost de public și, mai mult, dacă reușește să dovedească acest aspect, ceea ce se poate dovedi dificil de realizat. Dacă aceste elemente lipsesc, ea trebuie să accepte să fie fotografiată în aproape orice moment, într-o manieră sistematică, precum și ca aceste fotografii să fie apoi difuzate pe scară largă, chiar dacă, așa cum a fost cazul în speță, aceste fotografii și articolele însoțitoare se referă exclusiv la detalii din viața sa privată.

75. În perspectiva Curții, criteriul izolării spațiale, deși pare clar în teorie, în practică pare să fie prea vag și dificil de determinat de la bun început pentru persoana în cauză: în cauza de față, simplul fapt de a califica reclamanta ca personalitate „absolută” a istoriei contemporane nu este suficient pentru a justifica o astfel de intruziune în viața privată a acesteia.”

B. Fotografiile litigioase

15. Ca urmare, prevalându-se de hotărârea pronunțată de Curte în cauza reclamantei, reclamantii au demarat mai multe proceduri în fața instanțelor civile în vederea interzicerii oricărei noi publicări a fotografiilor apărute în revistele germane.

1. Fotografiile publicate în revista Frau im Spiegel

16. Primele trei fotografii au fost publicate de către editura Ehrlich & Sohn GmbH & Co. KG, în revista *Frau in Spiegel*.

a) Prima fotografie

17. Prima fotografie, apărută în numărul 9/02 din 20 februarie 2002, ilustrează reclamantii plimbându-se în timpul unei vacanțe de schi la Saint-Moritz. Aceasta este însoțită de un articol intitulat „Prințul Rainier – el nu este singur acasă” (« *Fürst Rainier – Nicht allein zu Haus* »). Articolul este enunțat astfel:

„Primele flori de magnolie se deschid în parcul Palatului din Monaco - însă prințul Rainier (78 de ani) nu pare să observe primăvara care renaște. Este la o plimbare cu fiica sa Stéphanie (37 de ani). Aceasta îl susține. El are pasul greoi. Îi este frig, în ciuda soarelui de afară. Bătrânul domn este obosit. Locuitorii din Monaco și-au văzut prințul, pentru ultima oară, acum trei săptămâni. Aceasta s-a petrecut festivalul circului: el părea vesel și fericit alături de fiica lui, care râdea. De la acel eveniment, însă, el nu a mai părăsit palatul. Nici măcar pentru sărbătoarea Sfintei Dévote, patroana națională. Țara este preocupată. Copiii prințului Rainier, de asemenea. Prințul Albert (care este în prezent la Jocurile Olimpice de la Salt Lake City), prințesa Caroline (în vacanță la Saint-Moritz, cu prințul Ernst August von Hannover) și prințesa Stéphanie au pe rând grijă de tatăl lor. Acesta nu trebuie lăsat singur acasă atunci când nu se simte bine. Nu fără dragostea copiilor săi.”

Pe aceeași pagină sunt publicate o fotografie a prințului Rainier cu fiica sa, prințesa Stéphanie, precum și o fotografie a prințului Albert de Monaco, făcută la Jocurile Olimpice de la Salt Lake City.

b) A doua fotografie

18. A doua fotografie, apărută în numărul 9/03 din 20 februarie 2003, ilustrează reclamanții la Saint-Moritz, în timpul unei plimbări. Legenda corespunzătoare enunță: „Ernst August von Hannover și soția sa, prințesa Caroline de Monaco, profitând de soare și de zăpadă la Saint-Moritz”. Pe aceeași pagină sunt prezentate o fotografie mică a prințului Albert și două fotografii ilustrând membrii unei familii regale europene. Articolul care însoțește aceste fotografii, intitulat „Distracție regală în zăpadă” reflectă plăcerea persoanelor fotografiate de a fi la Saint-Moritz.

c) A treia fotografie

19. În cea de-a treia fotografie, apărută în numărul 12/04 din 11 martie 2004, reclamanții sunt într-un telescaun la Zürs am Arlberg, în timpul vacanței lor de schi. Pe aceeași pagină figurează o imagine mică a prințului Rainier împreună cu reclamanta și cu prințul Albert, surprinsă cu ocazia Zilei Naționale din 19 noiembrie și intitulată „Aceasta a fost ultima intrare în scenă a prințesei”. O altă fotografie, ocupând jumătate din pagină, arată reclamanta cu ocazia balului Trandafirului.

Cele trei fotografii ilustrează articolul intitulat „Prințesa Caroline. Întregul Monaco o așteaptă”, pasajele relevante pentru cauza de față fiind după cum urmează:

„Biletele de intrare pentru balul Trandafirului, care va avea loc la 20 martie la Monaco, sunt vândute deja de săptămâni. Iar oaspeții nu vor veni decât pentru ea: prințesa Caroline von Hannover (47 de ani). De la Ziua Națională, ea nu a mai participat la nicio întâlnire oficială (...). A lipsit de la festivalul circuitului și de la sărbătoarea Sfintei Dévote, patroana Monaco-ului. În fiecare an, fiica cea mare a prințului Rainier (80 de ani), deschide în mod tradițional balul. Ea și-a urmat în acest rol mama, care și-a pierdut viața într-un accident, acest bal fiind preferatul Carolinei (...) Prințul, grav bolnav, a ieșit de curând din spital după o operație la inimă și nu poate participa la bal. Este încă prea slăbit. Discursul de bun venit pe care îl va ține în onoarea oaspeților va fi difuzat de către camerele de televiziune și proiectat pe un ecran mare. Prințesa Caroline și soțul ei Ernst August von Hannover vor deschide balul Trandafirului cu un vals.

Cei doi și-au sărbătorit cea de-a cincea aniversare de nuntă în luna ianuarie. Și mai era un motiv de sărbătoare în casa von Hannover: prințul a împlinit 50 de ani pe 26 februarie. El și-a sărbătorit ziua de naștere în compania Carolinei și a câtorva prieteni în stațiunea mondenă Saint-Moritz, acoperită de albul zăpezii. De fapt, cuplul și-a petrecut vacanța la Zürs am Arlberg, dar pentru petrecerea de aniversare, au coborât pentru câteva zile la *Palace Hotel* din Saint-Moritz.”

2. Fotografia publicată în revista Frau Aktuell

20. Editura WZV Westdeutsche Zeitschriftenverlag GmbH & Co KG a publicat, în numărul 9/02 din 20 februarie 2002 al revistei *Frau Aktuell*, aceeași fotografie (sau o imagine aproape identică), cu cea apărută în aceeași zi în revista *Frau im Spiegel* nr. 9/02 (paragraful 17 de mai sus). Articolul care însoțea această fotografie în *Frau Aktuell* este intitulat: „Aceasta este dragostea adevărată. Prințesa Stéphanie. Doar ea are grijă de prințul bolnav”. Părțile relevante în această cauză sunt enunțate după cum urmează:

„Viața sa amoroasă poate părea de necontrolat. Un lucru este sigur: atunci când vine vorba de tatăl său, prințesa Stéphanie știe unde îi este inima. În timp ce restul familiei călătorește prin lume, ea este aproape de prințul Rainier (78 de ani) a cărui sănătate pare foarte mult afectată. Ea este singura care se ocupă de monarhul bolnav. Căci sora Stéphaniei, Caroline (45 de ani), și-a luat o vacanță de câteva zile împreună cu soțul ei, Ernst August (48 de ani) și fiica lor Alexandra (2 ani), în stațiunea mondenă de schi Saint-Moritz, în Elveția. Prințul Albert este la Jocurile Olimpice de la Salt Lake City, unde a participat la cursa de bob în patru. „Pentru a cincea oară și ultima”, a explicat el. Din când în când, el dispărea pentru câteva zile. Se spune că prințul de Monaco și-a revăzut doamna inimii sale, Alice Warlick (24 de ani), o sportivă americană despre care se spune că va fi viitoarea sa soție. Printul [Rainier], care detestă să rămână singur, s-a bucurat mult de vizita fiicei sale mai mici. Stéphanie a dedicat mult timp prințului. Ea ieșit împreună cu el în lungi plimbări în care și-au spus tot ce au avut pe suflet. „Rainier s-a bucurat de prezența fiicei sale mai mici. Atunci când este lângă el, acesta se simte cu adevărat împlinit. În aceste momente, el uită că el este bătrân și bolnav”, spun locuitorii din Monaco. „Stéphanie ar trebui să vină mult mai des”.”

Pe aceeași pagină sunt de asemenea prezentate fotografia prințesei Stéphanie în compania tatălui ei, apărută în aceeași zi în revista *Frau im Spiegel* nr. 9/02 (paragraful 17 de mai sus), un portret al acesteia, precum și două fotografii, una ilustrându-l pe prințul Albert singur și cealaltă împreună cu Alice Warlick.

C. Procedurile contencioase

1. Procedurile inițiate de reclamantă

a) Prima cerere

i. Hotărârea tribunalului regional din 29 aprilie 2005

21. La o dată nespecificată în 2004, reclamanta a sesizat tribunalul regional din Hamburg, în scopul de a interzice orice nouă publicare a celor trei fotografii de către editura Ehrlich & Sohn.

22. Printr-o hotărâre din 29 aprilie 2005, tribunalul regional a admis această cerere pe motiv că reclamanta nu consimțise la difuzarea fotografiilor, condiție prevăzută de articolul 22 din Legea privind drepturile de autor în domeniul artistic („Legea privind drepturile de autor” - paragraful 70 de mai jos). Acesta a precizat însă, că, chiar dacă se putea considera că acordul nu era necesar în cazul primei fotografii, îndeosebi pentru că era o imagine ținând de istoria contemporană (*Bildnis aus dem Bereich der Zeitgeschichte*), în sensul articolului 23 § 1 nr. 1 din aceeași lege, publicarea acesteia nu era justificată. Într-adevăr, în temeiul paragrafului 2 al acestui articol, publicarea unei astfel de imagini este licită numai dacă nu aduce atingere unui interes legitim al persoanei în cauză. Potrivit instanței, întrebarea dacă a existat un astfel de interes legitim ar trebui să fie abordată prin punerea în balanță a intereselor individuale cu interesul publicului de a fi informat.

23. Tribunalul regional a considerat că, în acest caz, dreptul reclamantei la protecția personalității sale a fost cel care prevala. Făcând multiple referiri la concluziile Curții în hotărârea *Von Hannover*, acesta a considerat în special că relația reclamantei cu tatăl său, chiar bolnav fiind, nu contribuia la o dezbatere de interes public, cu atât mai mult cu cât reclamanta nu avea cu prințul unui stat a cărui importanță în politica internațională era redusă, decât o relație de rudenie, aceasta neavând nici o funcție oficială.

24. Tribunalul regional a precizat că, chiar dacă acest raționament nu era în întregime în conformitate cu principiile stabilite de Curtea Constituțională Federală, care nu accepta existența unui interes legitim, decât dacă persoana fotografiată se afla retrasă în un loc izolat departe de public, acesta nu era ținut de această jurisprudență într-un mod atât de restrictiv încât să nu poată lua în considerare jurisprudența Curții în materie.

ii. Hotărârea Curții de Apel din 31 ianuarie 2006

25. Editura a formulat apel împotriva acestei hotărâri.

26. Printr-o hotărâre din 31 ianuarie 2006, Curtea de Apel din Hamburg a casat hotărârea, pe motivul că dreptul reclamantei trebuie să prevaleze în fața drepturilor fundamentale ale presei. Ea a explicat că, în cazul în care reportajele urmăreau în primul rând un scop de divertisment, publicarea fotografiilor era licită, în lumina hotărârii Curții Constituționale Federale din 15 decembrie 1999, de ale cărei considerații (*tragende Erwägungen*) era ținută curtea de apel. Curtea de apel a precizat că persoanele din viața publică ar trebui să fie cu siguranță protejate împotriva riscului de a fi fotografiate în orice moment și oriunde, pentru ca ulterior să vadă aceste poze publicate. Cu toate acestea, în perspectiva curții de apel, interesul legitim al acestor persoane, în sensul articolului 23 § 2 din Legea privind drepturile de autor, nu ar trebui să conducă la interzicerea oricărui reportaj cu privire la persoanele cunoscute marelui public, în afara aparițiilor lor oficiale. În orice caz, dreptul la respectarea vieții private nu impune interzicerea publicării de fotografii realizate în locuri publice accesibile tuturor și unde persoana respectivă se află printre o mulțime de altele.

iii. Hotărârea Curții Federale de justiție din 6 martie 2007

27. Reclamanta a formulat recurs împotriva acestei hotărâri.

28. Printr-o hotărâre din 6 martie 2007 (Nr. VI ZR 51/06), Curtea Federală a respins cererea reclamantei în ceea ce privește prima fotografie. Cu privire la doua și a treia fotografie, aceasta a admis cererea, a casat hotărârea curții de apel și a restabilit interdicția impusă de către tribunalul regional.

29. Curtea Federală de justiție a considerat că perspectiva curții de apel nu corespundea conceptului de protecție graduală (*abgestuftes Schutzkonzept*), care a fost dezvoltat de jurisprudență, având la bază articolele 22 și 23 din Legea privind drepturile de autor și cu privire la care aceasta a adus clarificări prin intermediul mai multor decizii recente, pronunțate în urma hotărârii *Von Hannover* și ca răspuns la rezervele de principiu pe care Curtea le-a exprimat. Conform acestui concept de protecție modificat, articolul 23 § 1 din Legea privind drepturile de autor, care prevedea o excepție de la regula potrivit căreia o fotografie nu putea fi publicată fără acordul prealabil al persoanei în cauză, ținea cont de interesul publicului de a fi informat și de libertatea presei. Prin urmare, era nevoie să se pună în balanță drepturile concurente prevăzute de articolele 1 § 1 și 1 § 2 din Legea fundamentală și de articolul 8 din convenție, pe de o parte, și cele care decurg din articolul 5 § 1, teza a doua, din Legea fundamentală, precum și din articolul 10 din convenție, pe de altă parte, atunci când se analizează problema dacă publicarea respectivă ținea sau nu de domeniul istoriei contemporane, în sensul articolului 23 § 1 nr. 1 din Legea privind drepturile de autor.

30. Curtea Federală de justiție a adăugat că critica formulată de către Curte cu privire la expresia „personalitate absolută a istoriei contemporane” privea în substanță problema de a

afla în ce condiții astfel de persoane cunoscute publicului larg ar putea face subiectul unor reportaje. Aceasta a constatat că, indiferent dacă reclamanta ar trebui să fie considerată o personalitate absolută a istoriei contemporane, ea era, în orice caz, o persoană cunoscută publicului și atrăgea atenția în mod special asupra sa. Potrivit instanței, acest fapt, combinat cu faptul că reclamanta nu se găsea într-o locație izolată, la adăpost de public, atunci când fotografiile au fost făcute, nu era suficient, totuși, pentru a nu-i proteja viața privată. Aceasta reieșea nu numai din opinia Curții, ci, de asemenea, dintr-o înțelegere corectă a conceptului de protecție astfel dezvoltat.

31. Prin urmare, în perspectiva Curții Federale de justiție, publicarea de imagini ale unei persoane care, în virtutea importanței sale în istoria contemporană, ar trebui în principiu să tolereze difuzarea de imagini care o reprezintă, în temeiul articolului 23 § 1 nr. 1 din Legea privind drepturile de autor, era, cu toate acestea, ilicită, dacă interesele sale legitime au fost atinse (articolul 23 § 2). Nu putea exista o excepție de la obligația de a obține consimțământul persoanei, decât în cazul în care era vorba despre un reportaj privind un eveniment important din istoria contemporană. Expresia „istorie contemporană” – ca de altfel și noțiunea de „valoare informațională” – ar trebui să fie interpretată în sens larg și având la bază interesul public. Aceasta înglobează orice chestiune de interes general al societății și include, de asemenea, reportajele în scop de divertisment, care ar putea contribui, de asemenea, la formarea opiniei, sau chiar la stimularea sau influențarea acesteia, mai mult decât ar putea să o facă informațiile exclusiv factuale.

32. Dacă libertatea presei și interzicerea cenzurii impun ca presa să poată decide ea însăși în legătură cu subiectele cu privire la care înțelege să facă un reportaj și pe care să dorească să-l publice, presa nu este dispensată de a pune în balanță propriul interes pentru publicare cu protejarea sferei vieții private a persoanei în cauză. Cu cât valoarea informațională pentru public este mai mare, cu atât mai puțin cântărește interesul de a fi protejat. În schimb, cu cât valoarea informațională este mai redusă, cu atât protejarea persoanei în cauză este mai importantă. Interesul cititorilor pentru divertisment este, în general, mai puțin important decât protejarea sferei private și, prin urmare, acest tip de interes al cititorilor nu beneficiază de protecție.

33. Curtea Federală de justiție a declarat că, prin urmare, chiar și pentru persoanele care, până în prezent, au fost calificate ca fiind personalități ale istoriei contemporane, a fost necesară examinarea problemei dacă reportajul în cauză contribuia la o dezbatere privind aspecte de fapt (*mit Sachgehalt*) și dacă conținutul său trecea dincolo de simpla dorință de a satisface curiozitatea publicului. În acest sens, nu a fost exclusă luarea în considerare a gradului de notorietate al persoanei în cauză.

34. Curtea Federală de justiție a subliniat că această modalitate de a echilibra interesele în joc corespunde cerințelor Curții cu privire la protecția eficientă a sferei private și la imperativele libertății presei, precum și că aceasta nu aducea atingere caracterului obligatoriu al hotărârii Curții Constituționale federale din 15 decembrie 1999. Desigur, aceasta a limitat protecția vieții private împotriva publicării de fotografii nedorite, la cazurile de izolare spațială. Acest lucru nu a împiedicat însă, ca, cu ocazia analizei în balanță, să se țină mai mult cont de valoarea informativă pentru public. De altfel, Curtea Constituțională federală a confirmat [recent] analiza în balanță a Curții Federale de justiție, în conformitate cu aceste criterii, în cadrul unei hotărâri privind reclamantul (decizia din 13 iunie 2006, nr. 1 BvR 565/06).

35. Din perspectiva Curții Federale de justiție, având în vedere că criteriul decisiv pentru punerea în balanță a fost valoarea informațională a fotografiei și că fotografia în discuție în cauza cu care a fost sesizată, a fost publicată în contextul unui reportaj scris, conținutul textului care o însoțea nu putea fi ignorat.

36. Aplicând criteriile astfel elaborate la cazul care i-a fost supus spre analiză, Curtea Federală de justiție, începând cu a doua și a treia fotografie, a constatat că cea de-a doua fotografie ilustra reclamații în timpul vacanței de schi pe o stradă aglomerată din Saint-Moritz. Chiar dacă presa ar putea, în principiu, să decidă ea însăși, asupra conținutului publicațiilor sale și chiar dacă reclamații se găseau într-adevăr într-un loc public, în mijlocul altor persoane, nici articolul și nici fotografia nu se refereau la un eveniment de interes general sau în legătură cu istoria contemporană. Vacanțele unor personalități celebre aparțineau domeniului cheie (*Kernbereich*) al sferei private. Publicarea articolului și a fotografiei nu serveau decât unui scop de divertisment, fără vreo semnificație socială și, prin urmare, nu puteau fi realizate fără consimțământul reclamantei.

37. Curtea Federală de justiție a remarcat că a treia fotografie ilustra reclamații într-un telescaun în Zürs, în timpul vacanței lor de schi. Dacă apropiatul bal al Trandafirului la Monaco la care făcea referire articolul care însoțea fotografia ar putea fi, eventual, calificat ca un eveniment al istoriei contemporane, fiind de interes social general, nu exista nicio legătură între fotografie și respectivul eveniment. Fotografia avea ca scop completarea articolului în ceea ce privește mențiunea privind petrecerea de aniversare a reclamantului de la Saint-Moritz și vacanța de schi a reclamanților de la Zürs. Era vorba, așadar, de informații care țineau de domeniul exclusiv al sferei private a reclamantei și care nu serveau decât unui scop de divertisment. În consecință, nici a treia fotografie nu ar fi putut fi publicată fără acordul reclamantei.

38. În ceea ce privește prima fotografie, Curtea Federală de justiție a observat că, deși nu conținea informații referitoare la un eveniment al istoriei contemporane sau nu contribuia la o dezbatere de interes general, situația era diferită în cazul textului care o însoțea. Desigur, partea referitoare la vacanțele de schi ale reclamantei nu putea fi considerată ca relatând un eveniment al istoriei contemporane sau de interes general, chiar dacă s-ar da o interpretare mai largă acestor termeni. În schimb, în ceea ce privește starea de sănătate a prințului Rainier, Curtea Federală de justiție s-a pronunțat după cum urmează:

"Subiectul informației era de asemenea suferința prințului de Monaco, aflat în exercitarea prerogativelor monarhice la acea dată. Boala acestuia constituia, așadar, un eveniment al istoriei contemporane, despre care presa putea relatea. Calitatea redacțională și concepția articolului nu sunt determinate, deoarece libertatea presei nu permite condiționarea aplicabilității unui drept fundamental de calitate produsului de presă și a articolului redactat. Acest lucru este valabil și în măsura în care articolul se referă la comportamentul membrilor familiei în perioada de suferință a prințului, și, în orice caz, reclamanta nu a contestat articolul sub acest aspect. Fotografia în cauză susține și ilustrează această informație."

39. Curtea Federală de justiție a concluzionat că, în aceste circumstanțe, și după evaluarea contextului reportajului în ansamblul său, reclamanta nu avea interese legitime care să se fi putut opune publicării fotografiei care o ilustra în plină stradă. Aceasta a considerat că fotografia nu avea un efect deosebit de încălcare a regulilor ca atare (*eigenständiger Verletzungseffekt*) care să poată justifica o concluzie diferită și nu exista niciun indiciu că fotografia ar fi fost făcută în mod clandestin sau cu mijloace tehnice de natură să facă publicarea sa ilicită.

iv. Hotărârea Curții Constituționale federale din 26 februarie 2008

40. Printr-o hotărâre din 26 februarie 2008, prima secție (*Senat*) a Curții Constituționale federale a respins recursurile constituționale ale reclamantei (nr. 1 BvR 1626/07) și ale editurii Ehrlich & Sohn GmbH & Co KG (nr. 1 BvR 1602/07) împotriva hotărârii Curții Federale de justiție (nr. VI ZR 51/06).

În aceeași hotărâre, ea a admis recursul constituțional (nr. 1 BvR 1606/07) al editurii Klambt-Verlag GmbH & Co împotriva interdicției impuse de către Curtea Federală de justiție (hotărârea din 6 martie 2007, nr. VI ZR 52/06), privind orice nouă publicare a unei fotografii apărute în revista *7 Tage* și ilustrând reclamanții în vacanță într-un loc neprecizat, însoțită de un reportaj scris și ilustrat despre posibilitatea de a închiria o vilă de vacanță a familiei von Hannover din Kenya. Această procedură face obiectul unei cereri separate a reclamantei în fața Curții (nr 8772/10).

41. Curtea Constituțională federală a constatat pentru început, că hotărârile judecătorești au constituit o ingerință în exercitarea dreptului reclamantei la protejarea personalității sale, garantat de articolele 1 § 1 și 1 § 2 din Legea fundamentală. Acest drept, precum și libertatea presei, nu sunt garantate într-o manieră nelimitată. Libertatea presei este limitată de articolele 22 și următoarele din Legea privind drepturile de autor, precum și de articolul 8 din convenție. Dispozițiile Legii privind drepturile de autor și articolul 10 din convenție, la rândul lor, limitează dreptul la protecția personalității. În dreptul german, convenția are statutul unei legi federale ordinare. La nivelul dreptului constituțional, drepturile și libertățile garantate, precum și jurisprudența Curții, servesc drept ghid de interpretare pentru a determina conținutul și întinderea unui drept fundamental.

42. Curtea Constituțională federală a reamintit jurisprudența Curții cu privire la articolele 8 și 10 din convenție, precum și propria jurisprudență cu privire la drepturile fundamentale în cauză, reiterând principiile stabilite în hotărârea sa de principiu din 15 decembrie 1999 (*Von Hannover*, citată anterior, § 25). Ea a adăugat că, în măsura în care o imagine nu aducea în sine o contribuție la formarea opiniei publice, valoarea sa informațională trebuie analizată în contextul articolului care o însoțește. În același timp, în situația în care acest articol ar fi doar un pretext pentru publicarea unei fotografii a unei persoane cunoscute publicului larg, nu exista vreo contribuție la formarea opiniei publice și nu era, prin urmare, oportun ca interesul publicării să prevaleze protecției personalității.

43. Curtea Constituțională federală a continuat spunând că, pentru a analiza elementele care atrag protecția personalității, trebuia ținut cont nu numai de împrejurările în care a fost făcută fotografia, de exemplu, dacă a fost făcută clandestin sau dacă a fost rezultatul unei urmăririi continue de către fotografi, ci și de situația în care persoana în cauză a fost surprinsă și de modul în care aceasta a fost reprezentată. Dreptul la protecția personalității prevalează atunci când imaginea exhibă detalii din viața privată care nu fac, de obicei, obiectul unor dezbateri publice. La fel se întâmplă și atunci când persoana s-ar putea aștepta în mod rezonabil, având în vedere circumstanțele, ca nicio fotografie să nu fie publicată deoarece aceasta se găsea într-o situație ținând de sfera privată (*räumliche Privatheit*) mai ales într-un cadru deosebit de protejat. Dreptul la protecția personalității ar putea, de asemenea, prevala asupra interesului de a publica, în afara situațiilor de izolare spațială, mai ales atunci când persoana în cauză se găsește într-un moment de relaxare sau de destindere, eliberată de constrângerile vieții profesionale sau de zi cu zi.

44. Curtea Constituțională federală a subliniat că era necesar, în această privință, să acorde importanță distribuirii obligațiilor procedurale privind prezentarea probelor și sarcina probei. Era necesar să se asigure că nici presa, nici persoana în cauză, nu au fost împiedicate să dovedească împrejurările relevante pentru echilibrarea intereselor. Dacă presa intenționa să publice o fotografie fără consimțământul persoanei în cauză, s-ar putea cere de la aceasta să prezinte, în mod detaliat, condițiile în care fotografia a fost făcută pentru a permite instanței să analizeze măsura în care așteptările legitime ale persoanei în cauză ar împiedica publicarea fotografiei.

45. Curtea Constituțională federală a amintit că aparținea instanțelor civile să aplice și să interpreteze dispozițiile de drept civil în lumina drepturilor fundamentale în discuție, ținând cont în același timp, de dispozițiile convenției. Rolul său se limita la a verifica dacă judecătorul a avut suficient în vedere influența drepturilor fundamentale în interpretarea și aplicarea legii și în echilibrarea drepturilor în conflict. Aceasta era, de asemenea, întinderea controlului instanței judiciare, în ceea ce privește stabilirea măsurii în care instanțele judecătorești și-au îndeplinit obligația de a include jurisprudența Curții în materie în ordinea juridică națională (*Teilrechtsordnung*). Faptul că punerea în balanță a drepturilor de către judecător în litigii multipolare - și anume litigiile care implică conflicte de interese - și complexe poate duce la un rezultat diferit, nu este un motiv suficient pentru Curtea Constituțională de a corecta o decizie judiciară. În același timp, se constată o încălcare a Constituției atunci când câmpul de protecție (*Schutzbereich*) sau domeniul de aplicare al unui drept fundamental au fost desconsiderate și când punerea în balanță a fost făcută în mod defectuos, sau în cazul în care cerințele care decurg din dreptul constituțional sau din convenție nu au fost luat în considerare în mod corespunzător.

46. Revenind la cauza suspusă spre analiză, Curtea Constituțională federală a arătat că decizia Curții Federale de justiție și criteriile elaborate de aceasta din urmă nu erau criticabile din punct de vedere al dreptului constituțional. Aceasta a considerat, în special, că nimic nu a împiedicat Curtea Federală de justiție să se îndepărteze de la jurisprudența sa proprie și constantă în acest domeniu și să dezvolte un nou concept de protecție. Faptul că ea însăși nu a reconsiderat, în hotărârea sa din 15 decembrie 1999, vechiul concept de protecție al Curții Federale de justiție, însemna că acesta era în concordanță cu criteriile de drept constituțional. Acest lucru nu însemna în mod necesar că un alt concept nu ar putea satisface aceste criterii. În special, nimic nu a împiedicat Curtea Federală de justiție să renunțe la conceptul său juridic de personalitate a istoriei contemporane și să privilegieze o analiză în balanță a intereselor contradictorii atunci când analizează problema dacă o imagine ține de domeniul istoriei contemporane și ar putea fi, prin urmare, publicată fără acordul persoanei în cauză (cu excepția cazului în care ar aduce atingere unui interes legitim al acesteia).

47. Aplicând criteriile astfel stabilite la imaginile în cauză, începând cu fotografiile a doua și a treia, a căror interdicție de publicare a fost contestată de către editura Ehrlich & Sohn (paragraful 40 de mai sus), Curtea Constituțională federală a remarcat faptul că Curtea Federală de justiție a luat în considerare faptul că a doua fotografie ilustra reclamanta într-un loc public, care nu era izolat sau protejat de public, dar cu toate acestea a acordat, în mod decisiv, o mai mare greutate faptului că reportajul nu făcea referire decât la vacanța de schi a reclamantei, și anume la o situație care aparținea domeniului cheie al sferei private și care răspundea nevoii de destindere a reclamantei, neexistând pentru public un alt interes decât satisfacerea curiozității. De altfel, contrar a ceea ce a afirmat editura, interesul cititorilor

pentru costumul în tendințe al reclamantei nu corespundea niciunui interes public. Mai mult decât atât, articolul nu a menționat deloc acest aspect.

48. Pentru Curtea Constituțională federală, aceeași concluzie se impunea și în cazul celei de-a treia fotografii. De fapt, nici articolul comentând călătoria reclamantei și a soțului ei la Saint-Moritz, pentru a sărbători aniversarea acestuia, nici fotografia ilustrându-i într-un telescaun, nu aveau vreun interes de informare a publicului, dincolo de satisfacerea curiozității acestuia. Chiar dacă articolul menționa, de asemenea, balul Trandafirului - un eveniment care, în perspectiva Curții Federale de justiție, ar putea fi, eventual, considerat ca relevant pentru istoria contemporană - nu s-a făcut nicio legătură între acest eveniment și fotografia respectivă.

49. Aplecându-se asupra primei fotografii, Curtea Constituțională federală a considerat că Curtea Federală de justiție ar fi fost îndreptățită să considere că suferința prințului de Monaco era un eveniment de interes general. Presa era, așadar, în drept să relateze de asemenea, cu privire la acest aspect, modul în care copiii prințului și-au împăcat obligațiile lor de sprijin familial cu nevoile legitime ale vieții lor private, din care făcea parte și dorința de a merge în vacanță. Concluzia Curții Federale de justiție, conform căreia fotografia publicată avea o legătură suficientă cu evenimentul descris în articol, nu era criticabilă în planul dreptului constituțional.

50. Curtea Constituțională federală a subliniat faptul că Curtea Federală de justiție a statuat că protecția personalității ar putea prevala în cazurile în care fotografia în discuție a fost făcută în condiții vădit nefavorabile persoanei în cauză, de exemplu, atunci când fotografia a fost făcută clandestin sau când a fost rezultatul unei urmăririi continue de către fotografi. Cu toate acestea, editura a furnizat detalii cu privire la prima fotografie, fără ca reclamanta să fi denunțat lipsa unor astfel de informații în fața instanțelor civile sau a Curții Federale de justiție. În special, reclamanta nu a susținut că fotografia în litigiu a fost făcută în condiții care i-au fost nefavorabile.

51. Curtea Constituțională federală a respins, de asemenea, afirmația reclamantei, potrivit căreia Curtea Federală a ignorat sau a distorsionat jurisprudența Curții. Reamintind faptul că un astfel de capăt de cerere ar putea fi invocat în fața sa, dacă aceasta era bazat pe un drept fundamental garantat de Legea fundamentală, aceasta a constatat că Curtea Federală de justiție a luat în considerare hotărârile *Von Hannover* (citată anterior) și *Karhuvaara Iltalehti și împotriva Finlandei* (nr. 53678/00, CEDH 2004-X) și nu și-a încălcat obligația de a respecta criteriile stabilite de convenție. Procedând la o analiză a jurisprudenței Curții în materie, a constatat că criteriul determinant, atunci trebuie puse în balanță drepturile în conflict, este întrebarea dacă reportajul în ansamblu (articol și fotografie), contribuie la formarea opiniei publice în mod liber. În plus, trebuie făcută o distincție între politicieni, persoanele publice și oamenii obișnuiți. Dacă aceștia din urmă beneficiază de o protecție mai întinsă, personalitățile politice nu se pot aștepta decât la o protecție restrânsă împotriva reportajelor avându-i ca subiect.

52. Potrivit jurisprudenței Curții (*Gourguénidzé împotriva Georgiei*, nr. 71678/01, § 57, 17 octombrie 2006, *Sciacca împotriva Italiei*, nr. 50774 / 99, § 27, CEDH 2005-I), reclamanta făcea parte din categoria persoanelor publice, ceea ce permitea presei, în prezența unui interes de informare a publicului, să publice fotografii chiar dacă acestea țineau de viața publică de zi cu zi a persoanei în cauză. O astfel de publicare, de altfel protejată de articolul 10 din convenție, ar putea servi la exercitarea unui control public asupra comportamentului privat al persoanelor influente din viața economică, culturală sau

jurnalistică. Curtea Constituțională federală a reamintit că Curtea și-a exprimat deja critica atunci când o instanță națională a aplicat criterii prea restrictive în examinarea întrebării dacă mass-media a justificat sau nu chestiuni de interes general prin relatarea de împrejurări legate de viața privată a unei persoane care nu făcea parte din sfera politică (cu referire la *Tønsbergs Blad A.S. și Haukom împotriva Norvegiei*, nr. 510/04, § 87, CEDH 2007-III). În același timp, era suficient ca reportajul să se refere cel puțin într-o oarecare măsură, la chestiuni importante din domeniul politic sau din alte domenii (cu referire la *Karhuvaara și Iltalehti*, citată anterior, § 45).

53. Curtea Constituțională federală a concluzionat că Curtea Federală de justiție a considerat în cauză că reportajul în litigiu a abordat chestiuni importante într-o societate democratică. În hotărârea sa *Von Hannover* citată anterior, Curtea nu a exclus de principiu, că un reportaj care contribuia la o dezbatere pe teme de interes general ar putea fi însoțit de fotografii ilustrând o scenă din viața de zi cu zi a unui politician sau a unei persoane publice. Chiar dacă Curtea a constatat, în hotărârea *Von Hannover*, că fotografiile în discuție în respectiva cauză nu aveau valoare informațională, nu suferea critici în planul dreptului constituțional faptul că Curtea Federală de justiție, după evaluarea circumstanțelor cauzei supuse ei spre analiză, ținând cont de jurisprudența Curții, a ajuns la concluzia că fotografia în cauză avea o valoare informațională.

b) Al doilea set de proceduri

54. La o dată nespecificată, reclamanta a solicitat tribunalului regional din Hamburg interzicerea oricărei noi publicări a fotografiei apărute în revista *Frau Aktuell* nr. 9/02 din 20 februarie 2002.

55. Printr-o hotărâre din 1 iulie 2005, tribunalul regional a admis cererea reclamantei.

56. Printr-o hotărâre din 13 decembrie 2005, Curtea de Apel din Hamburg a admis apelul editurii și a anulat hotărârea tribunalului regional.

57. Printr-o hotărâre din 6 martie 2007 (nr. VI ZR 14/06), Curtea Federală a respins recursul reclamantei pentru aceleași motive ca și cele expuse în hotărârea sa pronunțată la aceeași dată (nr. VI ZR 51/06 - paragrafele 28-39 de mai sus). Ea a precizat că reclamanta nu a susținut înaintea sa - și nimic nu indica contrariul - că fotografia ar fi fost făcută clandestin sau cu mijloace tehnice de natură să facă publicarea sa ilicită.

58. Printr-o decizie din 16 iunie 2008 (nr. 1 BvR 1625/07), un complet de trei judecători ai Curții Constituționale federale a decis să nu admită recursul constituțional al reclamantei, fără să își motiveze decizia.

2. Procedurile inițiate de reclamant

a) Prima procedură

59. La 30 noiembrie 2004, reclamantul a solicitat tribunalului regional din Hamburg interzicerea oricărei noi publicări a celor trei fotografii apărute în revista *Frau im Spiegel* de către editura Ehrlich & Sohn GmbH & Co. KG.

60. Printr-o hotărâre din 1 iulie 2005, tribunalul regional a admis această cerere.

61. Printr-o hotărâre din 31 ianuarie 2006, Curtea de Apel din Hamburg a admis apelul editurii.

62. Printr-o hotărâre din 6 martie 2007 (nr. VI ZR 50/06), Curtea Federală a respins recursul reclamantului cu privire la prima fotografie. În ceea ce privește fotografiile doua și a treia, ea a admis recursul, a casat hotărârea curții de apel și a restabilit interdicția impusă de către tribunalul regional. Aceasta și-a întemeiat concluziile pe aceleași motive expuse în hotărârea sa nr. VI ZR 51/06 din aceeași zi (paragrafele 28-39 de mai sus). În ceea ce privește reputația reclamantului, aceasta a confirmat poziția curții de apel conform căreia acesta era o persoană cunoscută publicului, mai ales în calitate de soț al reclamantei, care atrăgea în mod deosebit atenția publicului.

63. Printr-o decizie din 16 iunie 2008 (nr. 1 BvR 1624/07), un complet de trei judecători ai Curții Constituționale federale a decis să nu admită recursul constituțional al reclamantului, fără a oferi motive.

b) A doua procedură

64. La 29 noiembrie 2004, reclamantul a solicitat tribunalului regional din Hamburg interzicerea oricărei noi publicări a fotografiei apărute în revista *Frau Aktuell* de către editura WZV Westdeutsche Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG.

65. Printr-o hotărâre din 24 iunie 2005, tribunalul regional a admis cererea reclamantului.

66. Printr-o hotărâre din 13 decembrie 2005, Curtea de Apel din Hamburg a admis apelul editurii.

67. Printr-o hotărâre din 6 martie 2007 (nr. VI ZR 13/06), Curtea Federală a respins recursul reclamantului pentru aceleași motive ca și cele prevăzute în hotărârea sa din aceeași dată (nr. VI ZR 14/06 - paragraful 57 de mai sus).

68. Printr-o decizie din 16 iunie 2008 (nr. 1 BvR 1622/07), un complet de trei judecători ai Curții Constituționale federale a decis să nu admită recursul constituțional al reclamantului, fără a oferi motive.

II. DREPTUL INTERN SI EUROPEAN PERTINENT

A. Legea fundamentală

69. Dispozițiile relevante ale Legii fundamentale sunt enunțate după cum urmează:

Articolul 1 § 1

„Demnitatea omului este intangibilă. Toate autoritățile publice au datoria de a o respecta și de a o proteja. ””

Articolul 2 § 1

„Orice persoană are dreptul la libera dezvoltare a personalității sale, în măsura în care nu aduce atingere drepturilor altora sau nu încalcă ordinea constituțională sau legea morală [*Sittengesetz*]. „

Articolul 5 §§ 1 și 2

„1. Orice persoană are dreptul de a-și exprima și de a transmite în mod liber opiniile prin discurs, scris și imagine și de a se informa neîngrădit, din surse care sunt accesibile tuturor. Libertatea presei și libertatea de informare prin radio, televiziune și film sunt garantate. Nu există nici o cenzură.

2. Aceste drepturi sunt limitate de prevederile legilor generale, de dispozițiile legale privind protecția minorilor și de dreptul la respectarea onoarei personale [*Recht der Ehre persönlichen*].”

B. Legea privind drepturile de autor în domeniul artistic

70. Articolul 22 § 1 din Legea privind drepturile de autor în domeniul artistic (*Gesetz betreffend das Urheberrecht an Werken der bildenden Künste und der Photographie - Kunsturhebergesetz*) stipulează că imaginile nu pot fi distribuite fără acordul expres al persoanei în cauză. Articolul 23 § 1 nr. 1 din Lege prevede excepții de la această regulă atunci când imaginile în cauză țin de istoria contemporană (*Bildnisse aus dem der Bereich und Zeitgeschichte*), cu condiția ca publicarea acestora să nu aducă atingere interesului legitim (*berechtigtes Interesse*) al persoanei în cauză (articolul 23 § 2).

C. Rezoluția 1165 (1998) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei privind dreptul la respectarea vieții private

71. Pasajele relevante din rezoluția adoptată de Adunarea Parlamentară la 26 iunie 1998, sunt enunțate după cum urmează:

„1. Adunarea reamintește dezbaterea de actualitate, consacrată dreptului la respectarea vieții private, cu ocazia sesiunii sale din septembrie 1997, la câteva săptămâni după accidentul în care și-a pierdut viața prințesa de Wales.

2. Cu această ocazie, anumite voci s-au ridicat pentru a solicita o consolidare la nivel european a protecției vieții private, în special în ceea ce privește persoanele publice, prin intermediul unei convenții, în timp ce altele au considerat că viața privată era suficient de protejată prin intermediul legislațiilor naționale și a Convenției Europene a Drepturilor Omului, și nu ar trebui să se aducă atingere libertății de exprimare.

3. Pentru a reflecta mai mult asupra acestui subiect, Comisia pentru afaceri juridice și drepturile omului a organizat o audiere la Paris la 16 decembrie 1997, cu participarea unor personalități publice sau a reprezentanților acestora, precum și a reprezentanților mass-media.

4. Dreptul la respectarea vieții private, garantat de articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, a fost deja definit de Adunare în declarația privind mijloacele de comunicare în masă și drepturile omului, inclusă în Rezoluția 428 (1970) ca fiind „dreptul de a trăi viața așa cum fiecare înțelege cu un minim de ingerință”.

5. Pentru țină cont apariția noilor tehnologii de comunicare, care permit stocarea și folosirea datelor cu caracter personal, ar trebui adăugat la această definiție dreptul de a controla propriile date.

6. Adunarea este conștientă de faptul că dreptul la respectarea vieții private este adesea subiectul unor atacuri, chiar și în țările beneficiind de o legislație specifică care o protejează, pentru că viața privată a devenit un produs foarte profitabil pentru anumite mijloace media. Este vorba în special de persoanele publice, care sunt victime ale acestor abuzuri, deoarece detaliile din viața lor privată reprezintă un avantaj în vânzare. În același timp, persoanele publice trebuie să realizeze că poziția specială pe care o ocupă în societate, care este de multe ori rezultatul propriilor alegeri, conduce automat la o presiune mare asupra vieții lor private.

7. Persoanele publice sunt cele care dețin funcții publice și/sau utilizează resurse publice și, în general, toate acele persoane care joacă un rol în viața publică, fie ea politică, economică, artistică, socială, sportivă sau de altă natură.

8.În numele unei interpretări unilaterale a dreptului la libertatea de exprimare, garantat de articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, deseori mass-media comite încălcări ale dreptului la respectarea vieții private, considerând că cititorii au dreptul să știe totul despre persoanele publice.

9.Este adevărat că anumite aspecte din sfera vieții private a persoanelor publice, în special a politicienilor, pot fi de interes pentru cetățeni și că, prin urmare, este legitimă aducerea lor în atenția cititorilor, care sunt, de asemenea, alegători .

10.Prin urmare, este necesar să se găsească o modalitate de a echilibra exercitarea celor două drepturi fundamentale, garantate în mod egal de Convenția Europeană a Drepturilor Omului: dreptul la respectarea vieții private și dreptul la libertatea de exprimare.

11.Adunarea reafirmă importanța dreptului la respectarea vieții private a oricărei persoane, precum și dreptul la libertatea de exprimare, ca fundamente ale unei societăți democratice. Aceste drepturi nu sunt nici absolute, nici ierarhizate între ele, având o valoare egală.

12.Adunarea reamintește, cu toate acestea, că dreptul la respectarea vieții private garantat de articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului trebuie să protejeze individul nu doar împotriva ingerinței din partea autorităților publice, ci și împotriva celei din partea unor persoane și instituții private, inclusiv a mijloacelor de comunicare în masă.

13.Adunarea consideră că, din moment ce toate statele membre au ratificat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, și, de altfel, multe legi naționale conținând dispoziții care să garanteze această protecție, nu este necesar să se propună adoptarea unei noi convenții care să garanteze dreptul la respectarea vieții private.

(...),,

D. Rezoluția Comitetului de Miniștri cu privire la executarea hotărârii *Von Hannover* (nr. 59320/00) din 24 iunie 2004

72. Rezoluția Comitetului de Miniștri (CM/ResDH(2007)124), inclusiv anexa (extrase), adoptată la 31 octombrie 2007 cu ocazia celei de-a 1007-a reuniuni a Delegațiilor Miniștrilor, are următorul cuprins:

„Comitetul de Miniștri, în temeiul articolului 46 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care prevede că Comitetul supraveghează executarea hotărârilor definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului (denumite în continuare "convenția" și "Curtea");

Având în vedere hotărârile trimise de Curte Comitetului, odată devenite definitive;

Reamintind că încălcarea convenției constatată de Curte în această cauză privește încălcarea respectului pentru viața privată a reclamantei, prințesa Caroline von Hannover, fiica cea mare a prințului Rainier III de Monaco, ca urmare a respingerii de către instanțele de judecată germane a cererilor sale privind interzicerea publicării anumitor fotografii ale sale (încălcarea articolului 8) (a se vedea detalii în anexă);

După ce a invitat guvernul statului pârât să îl informeze cu privire la măsurile luate în urma hotărârii Curții, având în vedere obligația Germaniei de a i se conforma, în temeiul articolului 46 paragraful 1 din Convenție;

După examinarea informațiilor furnizate de Guvern, în conformitate cu Regulamentul Comitetului pentru aplicarea articolului 46 paragraful 2 din Convenție;

Asigurându-se că, în termenul prevăzut, statul pârât a plătit reclamantului satisfacția echitabilă prevăzută în hotărâre (a se vedea detalii în anexă);

Reamintind că o constatare a unei încălcări de către Curte impune, în afară de plata satisfacției echitabile acordate de Curte în hotărârile sale, adoptarea de către statul pârât, în cazul în care este necesar:

- a unor măsuri individuale care să pună capăt încălcărilor și șteargă consecințele acestora, dacă este posibil, prin *restitutio in integrum*; și

- a unor măsuri generale care să permită prevenirea încălcărilor similare;

DECLARĂ, după examinarea măsurilor luate de statul pârât (a se vedea Anexa), că acesta și-a exercitat funcțiile sale în temeiul articolului 46 paragraful 2 din convenție, în prezenta cauză și

DECIDE să încheie examinarea acestei cauze.

Anexă la Rezoluția CM/ResDH (2007)124

Informații privind măsurile luate pentru a se conforma hotărârii în cauză

(...)

I. Plata sumei cu titlu de satisfacție echitabilă și măsurile individuale

(...)

b) Măsuri individuale

Reclamanta nu a luat nici o măsură pentru a preveni alte publicări ale fotografiilor în cauză în urma hotărârii Curții Europene, deși avea această posibilitate în temeiul dreptului german. În schimb, a sesizat instanțele cu privire la o fotografie similară (a se vedea secțiunea Măsuri cu caracter general, punctul 4)). Potrivit informațiilor de care dispune Secretariatul, fotografiile care fac obiectul acestei cauze nu au fost republicate în presa germană.

II. Măsuri generale

- Publicarea și diseminarea hotărârii Curții Europene: hotărârea a făcut obiectul unei extinse acoperiri mediatice, precum și a unor discuții în cadrul comunității juridice germane. Ca și în cazul tuturor hotărârilor Curții Europene, aceasta este accesibilă publicului pe site-ul internet al Ministerului Federal al Justiției (www.bmj.de, Themen: Menschenrechte, EGMR), care include o legătură directă către site-ul internet al hotărârilor Curții în limba germană (www.coe.int/T/D/Menschenrechtsgerichtshof/Dokumente_auf_Deutsch/). În plus, hotărârea a fost difuzată, printr-o scrisoare a Agentului guvernului, către autoritățile și instanțele implicate.

- Modificarea jurisprudenței: instanțele au luat în considerare hotărârea Curții Europene în cazurile similare cu care au fost investite, recunoscându-i, astfel, un efect direct în dreptul german:

1) Asociatul unui solist celebru a obținut câștig de cauză în fața Curții de Apel din Berlin (KG Urt v. 29.10.2004, 9 W 128/04 *Neue Juristische Wochenschrift*, NJW 2005, p. 605-607).

2) Principiile convenției, așa cum au fost stabilite de Curtea Europeană în hotărârile sale au fost, de asemenea, confirmate, chiar dacă acestea nu aveau relevanță directă, într-o hotărâre a instanței din Hamburg prin care s-a interzis exploatarea comercială a popularității fostului cancelar Schröder (AG Hamburg, Urt. v. 2.11.2004, 36A C 184/04, NJW-RR 2005, p. 196-198).

3) Pe baza hotărârii Curții Europene, Curtea federală civilă a confirmat o hotărâre prin care se autoriza publicarea unui articol cu privire la o contravenție aplicată soțului reclamantei pentru exces de viteză pe o autostradă franceză. Curtea a considerat că publicul avea un interes legitim de a fi informat cu privire la

această infracțiune deoarece acest tip de comportament face obiectul unei dezbateri publice (BGH, Urt. v. 15.11.2005, VI ZR 286/04, disponibil la site-ul www.bundesgerichtshof.de).

4) În ceea ce privește reclamanta însăși, în iulie 2005, tribunalul regional din Hamburg (*Landgericht*), referindu-se la hotărârea Curții Europene, a decis în favoarea reclamantei, prin interzicerea publicării unei fotografii ilustrând reclamanta împreună cu soțul ei, pe o stradă din Saint-Moritz în timpul vacanței lor de schi. Cu toate acestea, în decembrie 2005, instanța superioară (Curtea de Apel din Hamburg, *Oberlandesgericht*), a anulat această hotărâre, bazându-se mai degrabă pe jurisprudența Curții Constituționale federale a Germaniei (*Bundesverfassungsgericht*). În urma unei cereri de reexaminare introduse de reclamantă, Curtea federală civilă (*Bundesgerichtshof*) a hotărât la 6 martie 2007 că fotografia în cauză putea fi publicată. În raționamentul său, instanța națională, evaluând diferitele interese implicate, a ținut în mod explicit cont de standardele Convenției, așa cum au fost ele stabilite prin hotărârea Curții Europene (BGH Urt v. 6.3.2007, VI ZR 14/06, disponibilă pe site-ul www.bundesgerichtshof.de) (...). "

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA DISJUNGerea CERERILOR

73. Curtea observă că, înainte de a se desesiza în favoarea Marii Camere, camera a reunit prezentele cereri cu cererea *Axel Springer AG împotriva Germaniei* (nr. 39954/08 - paragraful 3 de mai sus). Cu toate acestea, având în vedere natura faptelor și a problemelor de fond din aceste cauze, Marea Cameră consideră oportună disjungerea cererii nr. 39954/08 de prezentele cereri.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA INCALCARE A ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE

74. Reclamantii se plâng de refuzul instanțelor germane de a interzice orice nouă publicare a fotografiei apărute la 20 februarie 2002 în revistele *Frau im Spiegel* nr. 9/02 și *Frau Aktuell* nr. 9/02. Ei invocă o încălcare a dreptului lor la respectarea vieții private, garantat de articolul 8 din convenție, ale cărui părți relevante în cauză sunt enunțate după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie (...)

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru (...) protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

75. Curtea notează că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul articolului 35 § 3 (a) din convenție. Aceasta constată în continuare că el nu prezintă nici un alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, trebuie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Guvernul

76. Guvernul a subliniat de la bun început că nu există niciun conflict între Curtea Constituțională federală și Curte. El a reamintit că, în hotărârea sa din 14 octombrie 2004 (cauza *Görgülü* - Nr. 2 BvR 1481/04, Culegere de hotărâri și decizii ale Curții Constituționale Federale nr. 111, p. 307), Curtea Constituțională federală a precizat că faptul că instanța internă nu a ținut suficient cont de convenție sau de jurisprudența Curții putea face obiectul unui recurs constituțional înaintea sa. Guvernul a susținut că, în prezentele cauze, Curtea Federală și Curtea Constituțională federală au luat în considerare jurisprudența Curții, inclusiv hotărârea *Von Hannover*. Așadar, nu putea fi vorba de un refuz din partea acestor instanțelor judecătorești, care, din contră, au acordat dreptului personalității o protecție mult mai mare decât înainte.

77. Guvernul a evidențiat că prezentele cereri nu poartă decât asupra unei singure fotografii. Potrivit acestuia, dacă este adevărat că fotografiile publicate la 20 februarie 2002, fără a fi identice, sunt, probabil, din aceeași serie, aceasta nu înseamnă că pentru un spectator neutru nu este vorba de aceeași reprezentare fotografică a reclamantilor, în ciuda diferențelor de format și de încadrare. Guvernul reamintește că celelalte fotografii analizate în hotărârea Curții Constituționale federale din 26 februarie 2008 fie au fost fie interzise de la publicare de către Curtea Federală de justiție, fie au făcut obiectul unei cereri separate în fața Curții. Alte fotografii, menționate de reclamant în observațiile lor, nu ar putea fi luate în considerare de către Curte, procedurile interne care le privesc nefiind încă finalizate.

78. Guvernul afirmă că, până la hotărârea *Von Hannover*, instanțele germane foloseau termenul, caracterizat printr-o lipsă de flexibilitate, de „personalitate absolută a istoriei contemporane”, care beneficia de o protecție limitată în temeiul dreptului german. În urma hotărârii *Von Hannover*, Curtea Federală de Justiție a abandonat acest concept și l-a dezvoltat pe cel de protecție (graduală), conform căruia, pentru fiecare fotografie în parte, ar trebui justificată existența un interes de a o publica. În plus, potrivit noii abordări adoptate de către Curtea Federală de justiție, echilibrarea intereselor în joc constă în a determina dacă publicarea contribuie la o dezbatere publică. Valoarea informațională a publicării dobândește o importanță deosebită în acest sens. Rezumând, noua jurisprudență a Curții Federale de justiție, confirmată de Curtea Constituțională federală, ar acorda mai multă greutate protecției personalității, așa cum s-a demonstrat prin faptul că două din cele trei fotografii inițiale au fost interzise. De altfel, fotografia în cauză, precum și articolele care o însoțeau se disting în mod evident de imaginile și de comentariile care au făcut obiectul hotărârii *Von Hannover*.

79. Guvernul a contestat afirmația reclamantilor potrivit căreia prima reclamantă este, conform constatărilor univoce ale Curții, o persoană privată. În mai multe hotărâri, Curtea ar fi calificat-o pe aceasta ca o figură publică, făcând distincția față de o persoană privată (*Gourguénidzé*, § 40; *Sciacca*, § 27, și *Reklos și Davourlis împotriva Greciei*, nr. 1234/05, § 38, 15 ianuarie 2009). Prin plasarea reclamantilor în categoria persoanelor publice, instanțele germane nu au făcut decât să reitereze jurisprudența Curții. Membră a unei dinastii la tron, reclamanta s-a prezentat publicului în funcții oficiale în cadrul principatului. Ea prezidează, de altfel, „Fondation Princesse Grace”, ale cărei activități sunt făcute publice de către administrația monegască în Anuarul oficial al principatului.

80. Guvernul a precizat că reclamantii nu au denunțat în fața instanțelor naționale condițiile în care fotografiile în discuție au fost făcute, cu toate că este vorba elemente de care acestea țin cont, în general. Potrivit Guvernului, deși fotografiile în cauză au fost în

mod sigur făcute fără știrea și consimțământul reclamanților, aceasta nu înseamnă că ele au fost făcute în mod clandestin sau în condiții nefavorabile acestora.

81. Guvernul susține că particularitatea cauzelor de natura celei de față, în care instanța națională este chemată să pună în balanță drepturile și interesele a două sau mai multe persoane private rezidă în faptul că procedura în fața Curții este o continuare a procedurii inițiale, fiecare din părțile la procedurile interne putând sesiza Curtea. Tocmai acesta este motivul pentru care o singură soluție nu este suficientă în ceea ce privește punerea în balanță a intereselor aflate în joc, ci ar trebui să existe un „coridor” de soluții, în limita căruia instanța națională ar trebui să găsească capacitatea de a pronunța decizii conforme cu convenția. În caz contrar, Curtea însăși ar trebui să decidă cu privire la fiecare caz, acesta nefiind în niciun caz rolul său. În consecință, aceasta ar trebui să limiteze gradul de său de control și să intervină numai în cazul în care instanțele interne nu au luat în considerare circumstanțele speciale cu ocazia analizei în balanță sau când rezultatul acesteia este vădit disproporționat (a se vedea, spre exemplu, *Cumpănă și Mazăre împotriva României* [GC], nr. 33348/96, §§ 111-120, CEDH 2004-XI). Guvernul a susținut că în relația dintre stat și cetățean, creșterea gradului de libertate a persoanei implică doar limitarea posibilității de ingerință din partea statului, în timp ce în relația dintre cetățeni, oferindu-se mai multă greutate dreptului uneia dintre persoanele în cauză, se restrâng drepturile celorlalți, aspect interzis prin articolul 53 din Convenție. În consecință, întinderea controlului exercitat de Curte ar trebui să fie redus în astfel de cazuri.

82. Guvernul a insistat asupra marjei de apreciere de care statul ar dispune, în această cauză. Această marjă ar depinde de natura activităților implicate și de scopul restricțiilor. În jurisprudența sa recentă, Curtea a recunoscut, de altfel, statelor o amplă marjă de apreciere în cauzele care privesc articolul 8 din convenție (*A. împotriva Norvegiei*, nr. 28070/06, § 66, 9 aprilie 2009 și *Armonienė împotriva Lituaniei*, nr. 36919/02, § 38, 25 noiembrie 2008). În general, marja statelor ar fi mai mare în cazul în care nu există un consens la nivel european. Potrivit Guvernului, deși există cu siguranță o tendință de armonizare a sistemelor juridice din Europa, subzistă încă diferențe care ar sta, de altfel, la baza eșecului negocierilor pentru adoptarea unui regulament al Uniunii Europene privind conflictul normelor în domeniul delictelor civile (Regulamentul CE 864/2007 al Comisiei din 11 iulie 2007 - Regulamentul Roma-II). Marja de apreciere este, de asemenea, amplă atunci când autoritățile naționale trebuie să mențină un echilibru între interesele concurente publice și private sau între drepturile protejate de convenție (*Dickson împotriva Regatului Unit* [GC], nr. 44362/04, § 78, CEDH 2007-XIII și *Evans împotriva Regatului Unit* [GC], nr. 6339/05, § 77, CEDH 2007-IV). Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene merge de asemenea, în aceeași direcție (hotărârile *Schmidberger* din 12 iunie 2003, C-112/00, și *Omega* din 14 octombrie 2004, C-36/02).

b) Reclamanții

83. Reclamanții țin să sublinieze contextul acestor cereri. Încă de când reclamanta și-a pierdut primul soț în 1985 într-un tragic accident, mass-media și-a dat seama că povestea văduvei și a celor trei copii este predispusă la vânzare și era un subiect profitabil. Deși Codul civil francez interzice realizarea și publicarea unor astfel de fotografii în Franța, reclamanții sunt urmăriți de paparazzi, care vând aceste fotografii pe alte piețe, în special în Germania. Complet necunoscut publicului înainte, reclamantul este, de asemenea, urmărit de

paparazzi, de la căsătoria sa cu prima reclamantă și nașterea copilului lor. Potrivit jurisprudenței instanțelor civile germane, confirmată de Curtea Constituțională federală în 1999, reclamantii se puteau opune publicării unor astfel de poze numai dacă aceștia se aflau într-o zonă izolată, departe de public. Reclamantii au avut în mod constant sentimentul că erau observați, urmăriți și persecutați și, prin urmare, și-au pus speranța în hotărârea *Von Hannover*, în care Curtea a reconsiderat această jurisprudență. Acesta este motivul pentru care au demarat șase alte proceduri pilot privind imagini comparabile cu cele care au făcut obiectul hotărârii *Von Hannover*. Autoritățile germane, însă, nu erau pregătite să urmeze această hotărâre. Mărturie stau, pe de o parte, declarațiile ministrului federal de justiție și a cancelarului german în funcție la acea dată, potrivit cărora hotărârea Curții nu avea caracter obligatoriu pentru instanțele germane, jurisprudența Curții Constituționale federale fiind de un rang superior convenției și, pe de altă parte, punctele de vedere exprimate de către judecătorii raportori din cauzele *Caroline von Hannover* a Curții Constituționale Federale, într-un interviu și într-un articol juridic publicate în 2004 și respectiv în 2009.

84. Germania refuză categoric, până în prezent, executarea hotărârii *Von Hannover*, cu încălcarea articolului 46 din convenție. Astfel, în hotărârea sa *Görgülü*, Curtea Constituțională federală a subliniat necesitatea de a evita executarea schematică a hotărârilor Curții. Curtea de apel a evidențiat în mod clar faptul că în acest caz, hotărârea Curții Constituționale federale din 1999, avea întâietate. Cât despre Curtea Federală de justiție și Curtea Constituțională federală, acestea au conturnat hotărârea *Von Hannover* și continuă să folosească conceptul de personalitate (absolută) a istoriei contemporane, deși contestat de către Curte, prin folosirea termenilor „persoană de mare notorietate” sau „persoană cunoscută publicului larg”, și - *de facto* – a elementului de izolare spațială prin recurgerea la expresia „relaxare și destindere dincolo de obligațiile vieții profesionale sau de zi cu zi”. Reclamantii continuă să facă obiectul unor reportaje în presă privind viața lor privată și să fie persecutați de către paparazzi, fără ca justiția germană să pună capăt acestei situații. Nefiind în stare să știe dacă sunt protejați împotriva hărțuirii din partea paparazzilor, reclamantii denunță o situație de incertitudine juridică de neconceput și un mare risc financiar ținând cont de procedurile legale pe care trebuie să le inițieze.

85. Reclamantii susțin că niciuna din aceste fotografii, analizate individual sau în contextul articolelor scrise, nu contribuie la o dezbatere de interes general într-o societate democratică. Acestea servesc doar pentru a satisface curiozitatea anumitor cititori. Întrebarea privind unde și cum își petrec reclamantii vacanțele în mod clar nu privește o chestiune de interes public. O plimbare a reclamantilor în timpul vacanței lor cu siguranță nu constituie un eveniment al istoriei contemporane, și cu atât mai puțin cu cât aceasta nu se înscrie în cadrul exercitării vreunei funcții oficiale.

86. Mențiunea privind suferința îndelungată a prințului Rainier, în articolul care însoțește fotografiile în cauză, nu ar putea schimba această constatare. Articolul nu se concentrează pe aspectul dacă boala prințului l-ar împiedica pe acesta să-și îndeplinească sarcinile de suveran. Câteva fraze informează doar cititorul cu privire la boală; cea mai mare parte a articolului se referă la viața privată a reclamantilor și a altor membri ai familiei princiare. Boala prințului a fost decât un pretext pentru etalarea vieții private a reclamantilor. Deși era deja îndoielnic faptul că publicarea fotografiei ilustrându-l pe prințul Rainier împreună cu fiica lui, Stéphanie, era justificată, fotografia din cauză în mod clar nu era. Chiar dacă s-ar recunoaște bolii prințului o valoare informațională, nu există nicio legătură serioasă între

vacanța de schi a reclamanților și această boală. Un simplu articol ar fi fost, de altfel, suficient pentru a satisface interesul publicului.

87. Reclamanții au susținut că nu era nimic neobișnuit sau condamnat în ceea ce privește petrecerea, ca și alte familii, a câtorva zile de vacanță la schi împreună cu fiica lor, în timp ce prințul era bolnav. Această informație nu avea niciun impact asupra guvernării principatului Monaco. Tocmai atunci când o persoană este afectată de o boală îndelungată, apropiații acesteia au nevoie de protecție specială timpul celor câteva zile în care își permit să se relaxeze. Dacă boala unei persoane apropiate ar fi suficientă pentru a justifica publicarea de fotografii, garanțiile articolului 8 ar fi subminate și presa ar putea relata în permanență despre viața privată a reclamanților. Dacă fotografiile ilustrează reclamanții în jurul prințului, evenimentul istoriei contemporane este vizita, iar dacă reclamanții se află în altă parte, evenimentul îl constituie absența acestora. Mass-media germană a înțeles: este suficientă îmbogățirea unui reportaj cu câteva fraze pentru a-i da în mod artificial o valoare informațională.

88. Reclamanții se plâng de lipsa a doi factori importanți în analiza în balanță efectuată de către instanțele germane. Ei susțin că acestea nu au ținut cont de faptul că reclamanții nu au încercat niciodată să-și etaleze viața privată în mass-media, ci s-au luptat întotdeauna împotriva oricărei publicări ilicite. Ei aveau, astfel, o așteptare legitimă de protecție a vieții lor private. În plus, spre deosebire de Curte, instanța germană nu a luat în considerare faptul că reclamanții se aflau într-o stare permanentă de observare și persecutare din partea paparazzilor și că fotografiile au fost făcute fără știrea lor și fără a acordul acestora. De

altfel, prima reclamantă nu a fost în niciun moment chemată la tronul principatului Monaco: atunci când fotografiile în cauză au fost făcute, tatăl său era încă în viață; la moartea acestuia, fratele ei Albert a fost cel care i-a urmat pe tron.

89. În ceea ce privește marja de apreciere, reclamanții susțin că autoritățile germane nu se mai pot prevala de aceasta, de la pronunțarea hotărârii *Von Hannover*, în care Curtea a identificat în mod clar criteriile ce trebuie respectate în cauzele privind publicarea ilicită de fotografii. De altfel, la nivel european există un consens, care s-a conturat în special sub influența acestei hotărâri și care se reflectă, de asemenea, prin adoptarea unei rezoluții de către Adunarea Parlamentară în 1998. Diferențele care subzistă sunt doar de nuanță. Hotărârea *Von Hannover* s-a înscris într-o linie jurisprudențială bine stabilită și a fost confirmată în mod repetat ulterior. Reclamanții sunt surprinși, de altfel, de faptul că Curtea, ca instanță supremă europeană, trebuie să se mulțumească cu un control mai moderat decât cel exercitat de Curtea Constituțională federală, care, în cadrul procedurii privind fotografia publicată în revista *7 Tage* (paragraful 40 de mai sus), a ignorat avizul celor unsprezece judecători care au examinat cauza, exprimându-și în mod detaliat propria opinie.

2. Observațiile terților intervenienți

a) Asociația Editorilor de reviste germane

90. Asociația intervenientă arată că hotărârea *Von Hannover* pronunțată de Curte a avut un impact semnificativ asupra libertății presei în Germania. Ca urmare a acestei hotărâri, instanțele germane au acordat libertății presei o greutate mult mai mică decât înainte. Deciziile acestora în materie sunt de acum în concordanță cu jurisprudența Curții, la care, de altfel, fac deseori trimitere. Asociația susține că presa, în rolul său de „câine de pază”, are ca

sarcină nu doar de a supraveghea parlamentele, guvernele și evenimente politice, ci și de a observa viața publică în general, în domeniile politice, economice, culturale, sociale, sportive sau de altă natură. Ca și membrii altor familii regale, prima reclamantă are un rol de model și este cu siguranță o persoană publică. Asociația intervenientă reamintește că, începând cu anul 2003, reclamanta este „Ambasador al Bunăvoinței” al UNESCO, titlu acordat unor persoane celebre, cum ar fi Nelson Mandela, Claudia Cardinale sau Pierre Cardin. De altfel, Curtea a calificat-o pe reclamantă ca fiind o persoană publică, în hotărâri ulterioare hotărârii *Von Hannover*. Potrivit asociației, dacă viața privată beneficia deja de o protecție considerabilă înainte de hotărârea *Von Hannover*, aceasta a fost extinsă ulterior. Instanțele germane, prin urmare, nu au depășit marja lor de apreciere. Standardul, așa cum există el în Franța, nu poate fi un model pentru Europa.

b) Editura Ehrlich & Sohn GmbH & Co KG

91. Editura intervenientă reamintește importanța libertății presei în Germania, în special având în vedere perioada național-socialistă a țării. Ea subliniază faptul că articolele de divertisment beneficiază de asemenea de protecția libertății presei, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții Constituționale federale. În plus, ca fiică a fostului prinț domnitor al unei țări europene, soră a prințului suveran și soție a actualului cap al unei vechi și nobile dinastii germane, prima reclamantă este, fără îndoială, o persoană publică care suscită interes, cel puțin în Europa. Editura susține în final, ca în urma hotărârii *Von Hannover*, pronunțată de Curte în anul 2004, instanțele germane și-au schimbat jurisprudența, prin reducerea posibilității de a publica fotografii ale unor persoane, făcute în afara evenimentelor oficiale și fără consimțământul acestora și au limitat, astfel, în mod drastic, libertatea de informare și de presă.

c) Media Lawyers Association

92. Intervenienta susține că articolul 8 din convenție nu creează un drept la imagine și cu atât mai puțin, un drept la reputație. Publicarea unei fotografii a unei persoane nu constituie, în sine, neapărat o ingerință în drepturile garantate de această dispoziție. Existența unei ingerințe depinde de un ansamblu de circumstanțe și necesită un anumit grad de severitate. Este vital să se protejeze în mod durabil dreptul mass-media de a relata despre orice subiect de interes public. Potrivit asociației, dacă Curtea, în hotărârea *Von Hannover*, a recunoscut pe bună dreptate importanța de a avea în vedere contextul în care o fotografie a fost realizată, ea a mers prea departe atunci când a spus - în mod eronat - că orice publicare a unei fotografii intră în domeniul de aplicare al articolului 8. Curtea a confirmat, din păcate, această poziție în cauzele pronunțate ulterior. Asociația susține că modul corect de a proceda este de a examina mai întâi dacă fotografia publicată ține sau nu de sfera privată. În acest context, trebuie considerată problema dacă persoana în cauză, având în vedere toate circumstanțele, avea o speranță legitimă de a-și vedea viața privată protejată. În caz negativ, analiza s-ar opri aici, articolul 8 din convenție negăsindu-și aplicarea. În caz afirmativ, instanța națională ar trebui să procedeze apoi la o punere în balanță drepturilor concurente - de valoare egală - care decurg din articolele 8 și 10 din convenție, ținând seama de toate circumstanțele cauzei. Exercițiul analizei în balanță și rezultatul său ar intra în cadrul marjei de apreciere a statelor. Curtea nu ar trebui să intervină decât în cazul în care autoritățile naționale nu au efectuat o echilibrare sau atunci când deciziile lor sunt nerezonabile. În cele

din urmă, decizia de a însoți un reportaj scris de o fotografie este la discreția editorului, judecătorul netrebuind să i se substituie.

d) Intervenția comună a Media Legal Defence Initiative, International Press Institute și a World Association of Newspapers and News Publishers

93. Trei asociații interveniente subliniază că se poate observa în statele contractante o tendință de asimilare de către instanțele naționale a principiilor și normelor stabilite de Curte în ceea ce privește echilibrul drepturilor care decurg din articolele 8 și 10 din convenție, deși problema de a ști câtă greutate are o anumită împrejurare, poate varia de la un stat la altul. Ele invită Curtea să lase statelor contractante o marjă largă de apreciere. În acest sens, acestea subliniază că articolul 53 din convenție pledează pentru o astfel de marjă. Curtea, în hotărârea sa *Chassagnou și alții împotriva Franței* ([GC], nr. 25088/94, 28331/95 și 28443/95, § 113, CEDH 1999-III), a recunoscut, de altfel, statelor contractante o marjă importantă atunci când este vorba de situații în care interese concurente intră în joc. În același mod, statele contractante dispun, în general, de o marjă mai largă în ceea ce privește obligațiile lor pozitive în domeniul relațiilor dintre persoane particulare sau în alte domenii în care, într-o societate democratică, subzistă în mod rezonabil profunde diferențe de opinie (*Fretté împotriva Franței*, nr. 36515/97, § 41, CEDH 2002-I). Curtea a acceptat deja o marjă largă într-o cauză în care obiectul a fost punerea în balanță a drepturilor care decurg din articolele 8 și 10 din convenție (*A. împotriva Norvegiei*, citată anterior, § 66). Rolul său este tocmai de a se asigura că statele contractante instituie un mecanism care să permită efectuarea unei analize în balanță și verificarea dacă factorii specifici luați în considerare de către instanța națională în această privință sunt în concordanță cu convenția și cu jurisprudența sa. Acesta nu ar trebui să intervină decât în cazul în care circumstanțele luate în considerare de către instanța națională sunt în mod vădit necorespunzătoare sau dacă concluziile instanțelor naționale sunt în mod clar arbitrare sau ignoră interesele persoanei cu privire la protecția vieții private sau a reputației. În caz contrar, aceasta riscă să devină o instanță de apel pentru astfel de cauze.

3. Aprecierea Curții

a) Cu privire la obiectul cererii

94. Curtea notează de la bun început că nu este investită cu această cauză pentru a analiza dacă Germania și-a respectat obligațiile care îi revin în temeiul articolului 46 din convenție privind executarea hotărârii *Von Hannover*, pronunțată în 2004, această sarcină revenind Comitetului de Miniștri (*Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VGT) împotriva Elveției* (nr. 2) [GC], nr. 32772/02, § 61, CEDH 2009-... și *Öcalan împotriva Turciei* (dec.), nr. 5980/07, 6 iulie 2010). Prezentele cereri se referă numai la noile proceduri inițiate de reclamant, ulterior hotărârii *Von Hannover*, în legătură cu publicarea altor fotografii care îi ilustrează (paragrafele 15-20 de mai sus).

b) Principii generale

i. Cu privire la viața privată

95. Curtea reamintește că noțiunea de viață privată include elemente referitoare la identitatea unei persoane, cum ar fi numele său, fotografia sa, integritatea fizică și morală; garanția oferită de articolul 8 din convenție este în primul rând menită să asigure dezvoltarea, fără ingerințe externe, a personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii săi. Există, prin urmare, o zonă de interacțiune între individ și terți care, chiar și într-un context public, ține de viața privată. Publicarea unei fotografii interferează, prin urmare, cu viața privată a unei persoane, chiar dacă acea persoană este o figură publică (*Schüssel împotriva Austriei (dec.)*, nr. 42409/98, 21 februarie 2002; *Von Hannover*, citată anterior, §§ 50 și 53, *Sciacca*, citată anterior, § 29 și *Petrina împotriva României*, nr. 78060/01, § 27, 14 octombrie 2008).

96. În ceea ce privește fotografiile, Curtea a subliniat că imaginea unui persoane este unul dintre principalele atribute ale personalității sale, pentru faptul că îi exprimă originalitatea și îi permite să se diferențieze de semenii săi. Dreptul persoanei la protejarea imaginii sale constituie astfel una din condițiile esențiale pentru dezvoltarea personală. Aceasta presupune, în principal, controlul persoanei asupra imaginii sale, care include posibilitatea pentru aceasta de a refuza difuzarea ei (*Reklos și Davourlis*, § 40).

97. Curtea reamintește de asemenea că, în anumite circumstanțe, o persoană, chiar cunoscută publicului, se poate prevala de o „speranță legitimă” de protecție și de respect pentru viața sa privată (*Von Hannover*, citată anterior, § 51; *Leempoel S.A. & ED. Ciné Revue împotriva Belgiei*, nr. 64772/01, § 78, 9 noiembrie 2006; *Standard Verlags GmbH împotriva Austriei (nr. 2)*, nr. 21277/05, § 48, 4 iunie 2009 și *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS) împotriva Franței*, nr. 12268/03, § 53, 23 iulie 2009).

98. În cauzele de natura celei în discuție, nu este examinat un act al statului, ci pretinsa insuficiență a protecției acordate de către instanțele interne vieții private a reclamantilor. Deși articolul 8 are ca obiect, în esență, protejarea individului împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice, acesta nu impune statului să se abțină de la astfel de ingerințe: la acest angajament negativ se pot adăuga obligațiile pozitive inerente unei respectări efective a vieții private sau de familie. Acestea pot implica adoptarea unor măsuri menite să asigure respectarea vieții private chiar și în relațiile dintre indivizi (*X și Y împotriva Olandei*, 26 martie 1985, § 23, seria A nr. 91, și *Armoniené*, citată anterior, § 36). Acest lucru este valabil și pentru protecția dreptului la imagine împotriva abuzului din partea unor terți (*Schüssel*, citată anterior, *Von Hannover*, citată anterior, § 57 și *Reklos și Davourlis*, citată anterior, § 35).

99. Granița dintre obligațiile pozitive și negative ale statului în conformitate cu articolul 8 nu se pretează la o definire precisă; principiile aplicabile sunt totuși comparabile. În special, în ambele cazuri, trebuie să se țină cont de justul echilibru între interesele concurente în joc (*White împotriva Suediei*, nr. 42435/02, § 20, 19 septembrie 2006 și *Gourguénidzé*, § 37).

ii. Cu privire la libertatea de exprimare

100. Prezentele cereri, necesitând analizarea justului echilibru ce trebuie menținut între dreptul reclamantilor la respectarea vieții lor private și dreptul editorului la libertatea de exprimare, garantat de articolul 10 din convenție, Curtea consideră util să reamintească de asemenea, principiile generale privind aplicarea acestuia.

101. Libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice, una din condițiile de bază pentru progresul acesteia și pentru dezvoltarea fiecăruia. Sub rezerva paragrafului 2 al articolului 10, aceasta se aplică nu numai „informațiilor” sau „ideilor” care sunt primite favorabil sau sunt considerate inofensive sau indiferente, ci și celor care offensează, șochează sau îngrijorează: acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există „societate democratică”. Astfel cum este consacrată de articolul 10, libertatea de exprimare este supusă unor excepții, care trebuie, totuși, să fie interpretate strict, iar necesitatea unor astfel de restricții trebuie stabilită într-o manieră convingătoare (a se vedea, printre altele, *Handyside împotriva Regatului Unit*, 7 decembrie 1976, § 49, seria A nr. 24; *Editions Plon împotriva Franței*, nr. 58148/00, § 42, CEDH 2004-IV și *Lindon, Otchakovsky-Laurens și July împotriva Franței* [GC], nr. 21279/02 și 36448/02, § 45, CEDH 2007-IV).

102. Curtea a subliniat de asemenea, în repetate rânduri, rolul esențial al presei într-o societate democratică. Deși presa nu trebuie să depășească anumite limite, în special în ceea ce privește protecția reputației sau a drepturilor altora, datoria sa este de a comunica, cu respectarea obligațiilor și a responsabilităților sale, informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes general. La funcția sa de a difuza informații și idei cu privire la astfel de chestiuni, se adaugă dreptul publicului de a le primi. Dacă ar fi altfel, presa nu ar putea să joace rolul său indispensabil de „câine de pază” (*Bladet Tromsø și Stensaas împotriva Norvegiei* [GC], nr. 21980/93, §§ 59 și 62, CEDH 1999-III și *Pedersen și Baadsgaard împotriva Danemarcei* [GC], nr. 49017/99, § 71, CEDH 2004-XI).

În plus, nu este atribuția Curții și nici a instanțelor interne să se substituie presei în alegerea modului de relatare adoptat într-un anumit caz (*Jersild împotriva Danemarcei*, 23 septembrie 1994 § 31, seria A nr. 298, și *Stoll împotriva Elveției* [GC], nr. 69698/01, § 146, CEDH 2007-V).

103. De asemenea, Curtea reamintește că libertatea de exprimare include publicarea de fotografii (*Österreichischer Rundfunk împotriva Austriei* (dec.), nr. 57597/00, 25 mai 2004 și *Verlagsgruppe News GmbH împotriva Austriei* (nr. 2), nr. 10520/02, §§ 29 și 40, 14 decembrie 2006). Acesta este un domeniu în care protecția reputației sau a drepturilor altora este de o importanță deosebită, fotografiile putând conține informații foarte personale, chiar intime, cu privire la o persoană sau la familia sa (*Von Hannover*, citată anterior, § 59; *Hachette Filipacchi Associés împotriva Franței*, nr. 71111/01, § 42, CEDH 2007-VII și *Eerikäinen și alții împotriva Finlandei*, nr. 3514/02, § 70, 10 februarie 2009).

De altfel, fotografiile apărute în presa așa-zisă de „senzație” sau în „presa inimii”, care este, de obicei, destinată să satisfacă curiozitatea publicului cu privire la detaliile din viața strict privată a unei persoane (*Société Prisma Presse împotriva Franței* (dec.), nr. 66910/01 și 71612/01, 1 iulie 2003 și *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, citată anterior, § 40), sunt adesea realizate într-un climat de hărțuire continuă, care ar putea induce persoanei în cauză un sentiment foarte puternic de intruziune în viața sa personală sau chiar de persecuție (*Von Hannover*, citată anterior, § 59 și *Gourguénidzé*, citată anterior, § 59).

iii. Cu privire la marja de apreciere

104. Curtea reamintește că alegerea măsurilor potrivite pentru a asigura conformitatea cu articolul 8 din convenție în relațiile dintre indivizi ține, în principiu, de marja de apreciere a statelor contractante, indiferent dacă este vorba de obligațiile pozitive sau negative din

sarcina statului. Există, de fapt, mai multe modalități diferite de a asigura respectarea vieții private. Natura obligației statului depinde de aspectul din viața privată incident în cauză (*X și Y împotriva Țărilor de Jos*, citată anterior, § 24 și *Odièvre împotriva Franței* [GC], nr. 42326/98, § 46, CEDH 2003-III).

În mod similar, pe terenul articolului 10 din convenție, statele contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere în evaluarea necesității și gradului de ingerință în libertatea de exprimare protejată de această dispoziție (*Tammer împotriva Estoniei*, nr. 41205/98, § 60, CEDH 2001-I și *Pedersen și Baadsgaard*, citată anterior, § 68).

105. Cu toate acestea, această marjă este însoțită de un control european atât cu privire la lege cât și la deciziile care o aplică, chiar și când acestea emană de la o instanță independentă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Peck împotriva Regatului Unit*, nr. 44647/98, § 77, CEDH 2003-I și *Karhuvaara și Iltalehti*, citată anterior, § 38). În exercitarea atribuției sale de control, Curtea nu are sarcina de a se substitui instanțelor naționale, ci îi revine sarcina de a verifica, având în vedere ansamblul cauzei, dacă deciziile pronunțate de acestea în virtutea prerogativelor lor de apreciere, sunt compatibile cu dispozițiile invocate din convenție (*Petrenco împotriva Moldovei*, nr. 20928/05, § 54, 30 martie 2010; *Polanco Torres și Movilla Polanco împotriva Spaniei*, nr. 34147/06, § 41, 21 septembrie 2010; și *Petrov împotriva Bulgariei* (dec.), nr. 27103/04, 2 noiembrie 2010).

106. În cazuri precum cel de față, care necesită o punere în balanță a dreptului la respectarea vieții private cu dreptul la liberă exprimare, Curtea consideră că soluționarea cererii nu poate varia, în principiu, în funcție de faptul că a fost introdusă în temeiul articolului 8 din convenție, de persoana care a făcut obiectul reportajului, sau în temeiul articolului 10, de către editorul care l-a publicat. Într-adevăr, acestor drepturi merită să li se acorde respect egal (*Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, citată anterior, § 41; *Timciuc împotriva României* (dec.), nr. 28999/03, § 144, 12 octombrie 2010 și *Mosley împotriva Regatului Unit*, nr. 48009/08, § 111, 10 mai 2011; a se vedea, de asemenea, punctul 11 din rezoluția Adunării Parlamentare – paragraful 71 de mai sus). Prin urmare, marja de apreciere ar trebui să fie, în principiu, aceeași în ambele cazuri.

107. Dacă punerea în balanță de către autoritățile naționale se realizează în conformitate cu criteriile stabilite de jurisprudența Curții, este nevoie de motive serioase pentru ca aceasta să se pronunțe peste decizia instanțelor naționale (*MGN Limited împotriva Regatului Unit*, nr. 39401/04, §§ 150 și 155, 8 ianuarie 2011 și *Palomo Sánchez și alții împotriva Spaniei* [GC], nr. 28955/06, 28957/06, 28959/06 și 28964/06, § 57, 12 septembrie 2011).

iv. Criteriile relevante pentru analiza în balanță

108. În ceea ce privește punerea în balanță a dreptului la liberă exprimare cu dreptul la respectarea vieții private, criteriile stabilite în jurisprudență care sunt relevante în prezenta cauză sunt enumerate mai jos.

α) Contribuția la o dezbatere de interes general

109. Un prim element esențial este contribuția pe care publicarea în presă a fotografiilor sau a articolelor o aduce la o dezbatere de interes general (*Von Hannover*, citată anterior, § 60; *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue*, citată anterior, § 68 și *Standard Verlags GmbH*, citată anterior, § 46). Definiția a ceea ce constituie obiectul interesului general depinde de circumstanțele cauzei. Cu toate acestea, Curtea consideră util să reamintească faptul că a

recunoscut existența unui astfel de interes nu numai atunci când publicarea se referă la chestiuni politice sau la infracțiuni comise (*White*, citată anterior, § 29; *Egeland și Hanseid împotriva Norvegiei*, nr. 34438/04, § 58, 16 aprilie 2009 și *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue*, citată anterior, § 72), ci și atunci când privește subiecte legate de sport sau de artiștii scenei (*Nikowitz și Verlagsgruppe News GmbH împotriva Austriei*, nr. 5266/03, § 25, 22 februarie 2007; *Colaço Mestre și SIC - Sociedade Independente de Comunicação, S.A. împotriva Portugaliei*, nr. 11182/03 și 11319/03, § 28, 26 aprilie 2007 și *Sapan împotriva Turciei*, nr. 44102/04, § 34, 8 iunie 2010). În schimb, eventualele probleme conjugale ale unui președinte al republicii sau dificultățile financiare ale unui cântăreț celebru nu au fost considerate parte a unei dezbateri de interes general (*Standard Verlags GmbH*, citată anterior, § 52 și *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, citată anterior, § 43).

β) Renumele persoanei și subiectul reportajului

110. Rolul sau funcția persoanei vizate și natura activităților care fac obiectul reportajului și/sau a fotografiei constituie un alt criteriu important în legătură cu cel precedent. În această privință, este necesar să se facă distincția între persoanele private și persoanele care acționează într-un context public, în calitate de personalități politice sau de persoane publice. Astfel, în timp ce o persoană privată necunoscută publicului poate pretinde o protecție specială a dreptului său la viață privată, acest lucru nu este valabil și în cazul persoanelor publice (*Minelli împotriva Elveției* (dec.), nr. 14991/02, 14 iunie 2005 și *Petrenco*, citată anterior, § 55). Într-adevăr, nu se poate asimila un reportaj care relatează fapte susceptibile de a contribui la o dezbatere într-o societate democratică, despre personalități politice în exercitarea funcțiilor lor oficiale, spre exemplu, cu un reportaj privind detaliile din viața privată a unei persoane care nu îndeplinește astfel de funcții (*Von Hannover*, citată anterior, § 63 și *Standard Verlags GmbH*, citată anterior, § 47).

Dacă în primul caz, rolul presei corespunde funcției sale de „câine de pază” însărcinat, într-o democrație, să comunice idei și informații cu privire la chestiuni de interes public, acest rol apare ca fiind mai puțin important în doilea caz. În mod similar, în cazul unor circumstanțe speciale, dreptul publicului de a fi informat se extinde asupra unor aspecte din viața privată a unor persoane publice, mai ales atunci când este vorba de politicieni, acest lucru nu este valabil, chiar dacă persoanele respective au o anumită notorietate, atunci când fotografiile publicate și comentariile însoțitoare se referă exclusiv la detalii din viața lor privată și au ca unic scop satisfacerea curiozității publicului în această privință (a se vedea *Von Hannover*, citată anterior, § 65, cu referințele la care se face trimitere și *Standard Verlags GmbH*, § 53; a se vedea, de asemenea, punctul 8 din rezoluția Adunării Parlamentare - paragraful 71 de mai sus). În acest din urmă caz, libertatea de exprimare necesită o interpretare mai restrânsă (*Von Hannover*, citată anterior, § 66; *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, citată anterior, § 40; și *MGN Limited*, citată anterior, § 143).

γ) Comportamentul anterior al persoanei în cauză

111. Comportamentul persoanei în cauză, înainte de publicarea reportajului, sau faptul că fotografia în cauză și informațiile aferente au făcut deja obiectul unei publicări anterioare sunt, de asemenea, elemente care trebuie luate în considerare (*Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, citată mai sus, §§ 52-53 și *Sapan*, citată anterior, § 34). Cu toate acestea,

simplul fapt de a fi cooperat cu presa în trecut nu este de natură să o lipsească pe persoana respectivă de orice protecție împotriva publicării fotografiei în cauză (*Egeland și Hanseid*, citată anterior, § 62).

δ) Conținutul, forma și impactul publicării

112. Felul în care fotografia sau reportajul sunt publicate și modul în care persoana este reprezentată în fotografie sau în reportaj pot, de asemenea, să fie luate în considerare (*Wirtschafts-Trend Zeitschriften-Verlagsgesellschaft m.b.H împotriva Austriei* (nr. 3), nr. 66298/01 și 15653/02, § 47, 13 decembrie 2005; *Reklos și Davourlis*, citată anterior, § 42 și *Jokitaipale și alții împotriva Finlandei*, nr. 43349/05, § 68, 6 aprilie 2010). În mod similar, amploarea difuzării reportajului și a fotografiei ar putea fi, de asemenea, importantă, după cum este vorba de un ziar de circulație națională sau locală, important sau redus (*Karhuvaara și Iltalehti*, citată anterior, § 47, și *Gourguénidzé*, citată anterior, § 55).

ε) Circumstanțele realizării fotografiilor

113. În cele din urmă, Curtea a hotărât deja că nu se poate face abstracție de contextul și de circumstanțele în care fotografiile publicate au fost realizate. În această privință, este important să se analizeze faptul dacă persoana respectivă și-a dat consimțământul pentru realizarea și publicarea fotografiilor (*Gourguénidzé*, § 56 și *Reklos și Davourlis*, § 41) sau dacă acestea au fost făcute fără știrea sa sau prin modalități frauduloase (*Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, citată anterior, § 47 și *Flinkkilä și alții împotriva Finlandei*, nr. 25576/04, § 81, 6 aprilie 2010). Trebuie, de asemenea, avute în vedere natura sau gravitatea intruziunii și impactul publicării fotografiei pentru persoana în cauză (*Egeland și Hanseid*, citată anterior, § 61 și *Timciuc*, decizie citată anterior, § 150). Într-adevăr, pentru o persoană privată necunoscută publicului, publicarea unei fotografii poate fi analizată într-o ingerință considerabil mai substanțială decât un reportaj scris (*Eerikäinen și alții*, citată mai sus, § 70, și *A. împotriva Norvegiei*, citată anterior, § 72).

c) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

114. Curtea ia notă de modificările aduse ca urmare a hotărârii *Von Hannover* de către Curtea Federală de justiție jurisprudenței sale anterioare. Această instanță a evidențiat necesitatea, în viitor, de a se acorda importanță întrebării dacă reportajul în cauză a contribuit la o dezbatere factuală, precum și dacă conținutul său a depășit simpla dorință de a satisface curiozitatea publicului. În această privință, ea a indicat, de asemenea, faptul că cu cât valoarea informațiilor este mai mare pentru public, cu atât interesul unei persoane de a fi protejat împotriva difuzării sale ar trebui redus și vice-versa. Subliniind totodată faptul că libertatea de exprimare a inclus, de asemenea, reportajele în scop de divertisment, ea a precizat că interesul cititorilor în acest sens cântărește, în general, mai puțin decât acela privind protecția sferei private.

115. Curtea Constituțională federală a confirmat această abordare, afirmând că, dacă ea nu a reconsiderat, în hotărârea sa din 15 decembrie 1999, vechea jurisprudență a Curții Federale de justiție, aceasta nu înseamnă că o altă orientare privind protecția – care să privilegieze analiza în balanță a intereselor în conflict cu ocazia examinării problemei dacă o fotografie ține de domeniul istoriei contemporane și ar putea, prin urmare, în principiu, să fie

publicată fără acordul persoanei în cauză - nu ar putea fi în concordanță cu Legea fundamentală.

116. În măsura în care reclamanții susțin în acest sens că noua abordare adoptată de Curtea Federală și de Curtea Constituțională federală nu face decât să reia vechea jurisprudență prin folosirea altor termeni, Curtea reiterează faptul că sarcina ei nu este să examineze *in abstracto* legislația și practica națională relevante, ci să verifice dacă modul în care acestea au fost aplicate reclamanților a încălcat articolul 8 din convenție (*Karhuvaara și Iltalehti*, § 49).

117. Curtea observă că, prin aplicarea noii abordări, Curtea Federală de justiție a considerat că nici partea din articol care însoțește fotografiile privind vacanța de schi a reclamanților, nici fotografiile în sine, nu conțineau informații referitoare la un eveniment din istoria contemporană și, prin urmare, nu contribuiau la o dezbatere de interes general. Curtea Federală de justiție a considerat în mod contrar, atunci când articolele se refereau la boala prințului Rainier III, suveranul în funcție al principatului Monaco la acea vreme, precum și la comportamentul membrilor familiei sale în cursul acestei boli. Potrivit acesteia, în acest caz a fost vorba de un eveniment al istoriei contemporane, despre care revistele puteau relata, și care permitea includerea de imagini în relatările scrise, deoarece acestea consolidau și ilustrau această informație.

La rândul său, Curtea Constituțională federală a notat, în acest sens, că Curtea Federală a acceptat faptul că boala prințului de Monaco putea fi considerată un eveniment de interes general și că, prin urmare, presa avea dreptul să relateze despre modul în care copiii prințului și-au conciliat obligațiile lor de solidaritate familială cu nevoile legitime ale vieții private a acestora, care includea și dorința de a merge în vacanță. Ea a confirmat, de altfel, faptul că a existat o legătură suficientă între fotografia publicată și evenimentul descris în articol.

118. Curtea observă că faptul că Curtea Federală a analizat valoarea informațională a fotografiei în cauză prin prisma articolului însoțitor, nu se pretează la critici în temeiul convenției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Tønsbergs Blad A.S. și Haukom*, citată anterior, § 87, și *Österreichischer Rundfunk împotriva Austriei*, nr. 35841/02, §§ 68 și 69, 7 decembrie 2006). În ceea ce privește calificarea bolii prințului Rainier ca fiind un eveniment al istoriei contemporane, Curtea este de părere că, având în vedere motivele expuse de către instanțele germane, această interpretare nu poate fi considerată ca nerezonabilă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Editions Plon*, citată mai sus, §§ 46-57). În acest sens, nu este lipsit de interes faptul că Curtea Federală de justiție a confirmat interzicerea publicării celor două fotografii reprezentând reclamații, în ipostaze similare, tocmai pe motiv că publicarea lor nu servea decât unui scop de divertisment (paragrafele 36 și 37 de mai sus). Curtea poate accepta, așadar, că fotografiile în cauză, analizate prin prisma articolelor care le însoțeau, au contribuit, cel puțin într-o anumită măsură, la o dezbatere de interes general. Cu privire la acest aspect, ea dorește să reamintească faptul că la funcția presei de a comunica informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes general, se adaugă dreptul publicului de a le primi (paragraful 102 de mai sus).

119. În măsura în care reclamanții invocă riscul ca mass-media să conturneze condițiile stabilite de către Curtea Federală de justiție, folosind orice eveniment al istoriei contemporane ca un pretext pentru a justifica publicarea unor fotografii care să îi reprezinte, Curtea constată că nu este în atribuția sa, în cadrul prezentelor cereri, să se pronunțe cu privire la conformitatea unor posibile viitoare publicări ale unor fotografii ale acestora. În

acest caz, aceștia au la îndemână posibilitatea de a sesiza instanțele interne competente în acest scop. Curtea observă, de altfel, că Curtea Constituțională a precizat în hotărârea sa că, în cazul în care un articol nu ar fi decât un pretext pentru a publica o fotografie a unei persoane cunoscute publicului larg, nu poate fi vorba despre o contribuție la formarea opiniei publice și nu este necesar, așadar, ca interesul de a publica să prevaleze față de protecția personalității.

120. Este adevărat că Curtea Federală a plecat de la ideea că reclamanții erau persoane cunoscute publicului, care atrăgeau atenția acestuia în mod deosebit, fără a elabora cu privire la motivele care au dus la această concluzie. Curtea consideră, cu toate acestea, că, indiferent dacă și în ce măsură reclamanta asumă funcții oficiale în numele Principatului de Monaco, nu se poate spune că reclamanții, având în vedere nivelul lor incontestabil de notorietate, sunt persoane private obișnuite. Din contră, aceștia trebuie considerați ca fiind persoane publice (*Gourguénidzé*, citată anterior, § 40; *Sciacca*, citată anterior, § 27; *Reklos și Davourlis*, citată anterior, § 38; și *Giorgi Nikolaishvili împotriva Georgiei*, nr. 37048/04, § 123, CEDH 2009-...).

121. Curtea Federală s-a aplecat apoi asupra întrebării dacă fotografiile în cauză au fost realizate în condiții nefavorabile reclamanților. În acest sens, Guvernul a susținut că faptul că fotografiile au fost făcute fără știrea reclamanților nu înseamnă neapărat că acestea au fost realizate în mod clandestin, în condiții nefavorabile pentru reclamanți. Aceștia, la rândul lor, susțin că fotografiile au fost realizate într-un climat de hărțuire generală la care sunt supuși în permanență.

122. Curtea observă că Curtea Federală de justiție a concluzionat că reclamanții nu au invocat existența unor circumstanțe nefavorabile și că nu exista nici un indiciu că fotografiile au fost realizate clandestin sau prin mijloace de natură a face publicarea lor ilicită. Curtea Constituțională federală, la rândul ei, a precizat că editura în cauză a oferit detalii cu privire la realizarea fotografiei publicate în revista *Frau im Spiegel*, deși reclamanta nu a denunțat lipsa unor astfel de informații în fața instanțelor civile, și nici nu a susținut că fotografia în litigiu a fost făcută în condiții care au îi erau nefavorabile.

123. Curtea observă că, în conformitate cu jurisprudența instanțelor germane, condițiile în care fotografiile au fost făcute constituie unul dintre factorii care sunt în mod normal luați în considerare cu ocazia analizării în balanță a intereselor în joc. În prezenta cauză, din deciziile instanțelor naționale reiese că acest element nu impunea o examinare mai profundă, în lipsa unor indicații pertinente din partea reclamanților și în absența unor circumstanțe speciale care să justifice interzicerea publicării fotografiilor. În final, Curtea constată că, așa cum a menționat Curtea Federală de justiție, fotografiile ilustrând reclamanții în plină stradă, iarna, la Saint Moritz, nu erau, în sine, injurioase sau de natură a justifica interzicerea lor.

d) Concluzie

124. Curtea constată că, în conformitate cu jurisprudența sa, instanțele naționale au efectuat o analiză în balanță detaliată a dreptului editurilor la liberă exprimare cu dreptul reclamanților la respectarea vieții lor private. Astfel, acestea au acordat o importanță primordială întrebării dacă fotografiile, privite prin prisma articolelor însoțitoare, au contribuit la o dezbatere de interes general. Totodată, ele au examinat cu predilecție condițiile în care fotografiile au fost realizate.

125. Curtea notează de asemenea, că instanțele naționale au ținut cont în mod explicit de jurisprudența Curții în materie. În timp ce Curtea Federală de justiție și-a modificat jurisprudența ca urmare a hotărârii *Von Hannover*, Curtea Constituțională federală, la rândul său, nu numai că a confirmat această jurisprudență, ci a efectuat de asemenea o analiză detaliată a jurisprudenței Curții ca răspuns la capetele de cerere ale reclamanților, potrivit cărora hotărârea Curții Federale de justiție a încălcat convenția și jurisprudența Curții.

126. În aceste condiții, și având în vedere marja de apreciere de care beneficiază instanțele naționale în materie, atunci când pun în balanță interese concurente, Curtea conchide că acestea nu și-au desconsiderat obligațiile pozitive în temeiul articolului 8 din convenție. Prin urmare, nu a existat nici o încălcare a acestei dispoziții.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE

1. *Disjunge cererea Axel Springer AG împotriva Germaniei* (nr. 39954/08) de prezentele cereri;
2. *Declară prezentele cereri admisibile;*
3. *Hotărăște* că nu a avut loc o încălcare a articolului 8 din convenție.

Redactată în limbile engleză și franceză, apoi pronunțată în ședință publică la Palatul Drepturilor Omului, la Strasbourg, la 7 februarie 2012.

Michael O'Boyle
Grefier adjunct

Președinte

Nicolas Bratza

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013.

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Prezenta traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă în niciun fel Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Traducerea poate fi reprodusă în scop necomercial, condiția fiind ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior și la Fondul Fiduciar pentru Drepturile Omului. Dacă intenționați să folosiți vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2013

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2013

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) où de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.